

PILIAKALNIŲ LIEPSNOS PRASMĖ

Mečislovas Treinys
profesorius,
Lietuvos Respublikos
Seimo narys

Lietuvoje pamažu tampa tradicija liepos 6-ją – Valstybės dieną – uždegti ant piliakalnių laužus. Kai kas klausia: "Kas tai: duoklė romantizmui? Joninių nakties linksmybių pakartojimas? O gal koks modernizmo protrūkis?"

Nei viena, nei kita, nei trečia. Laužai ant piliakalnių – mūsų protėvių sukurtos valstybės amžinumo paminėjimas, pasiryžimo ją ginti raiška.

Istorijos glūdumoje baltų gentys didžiausią priešą pajuto pirmiausia vakaruose. XIII a. geležinė Teutonų ordino banga ėmė kraujuje skandinti prūsus, o Kalavijuočių ordinas pradėjo siautėti brolių latvių žemėje. Ir nušvietė padangę pavojaus laužai, kviečiantys į kovą Pamedės, Varmės, Notangos, Bartos genčių prūsus. Po to laisvės kovai šaukiantys laužai užsiplieskė Semboje ir Nadruvoje, o jų atšvaitai artėjo link Nemuno – į Skalvą ir Dainavą. Sušvito laužai ir šiauriau Lietuvos – kuršių, žiemgalių, sėlių ir latgalių žemėse.

Daugelį dešimtmečių laužų liepsna šaukė baltų gentis vienybėn, tačiau ankstyvosios istorijos miglos apsiausti jų vadai dar nesuvokė, kad baltų gentys yra viena tauta. Ir krito žemė po žemės, gentis po genties, o jų uždegti pavojaus laužai pamažu geso, prieš raitelių sutrypti arba užlieti savųjų gynėjų krauju. Tiek šiauriniai, tiek ir pietiniai baltai, taip ir nesusivieniję bendrai kovai, nesulaukę veiksmingos paramos iš dar laisvų lietuvių, tapo agresyviausios vakariečių jėgos – vokiečių riterių – grobiu, šimtmečiams pateko į jų jungą. Ši lemtis prūsams buvo galutinė. Praėjus trims šimtams metų, jie pateko į pasaulio tautų nekrologą, o jų žemes savinasi jau kažkintas okupantas.

Tuo laiku kūrėsi ir Mindaugo Lietuva, lipdydama prie branduolio žemę po žemės, kunigaikštystę po kunigaikštystės. Pavojaus laužai šiaurėje ir pietuose rodė lietuviams tik dvi išeitis: vergiją ar laisvę. Ir mūsų protėviai suprato, kad vienintelis kelias būti laisviems – susivienyti į valstybę, galinčią

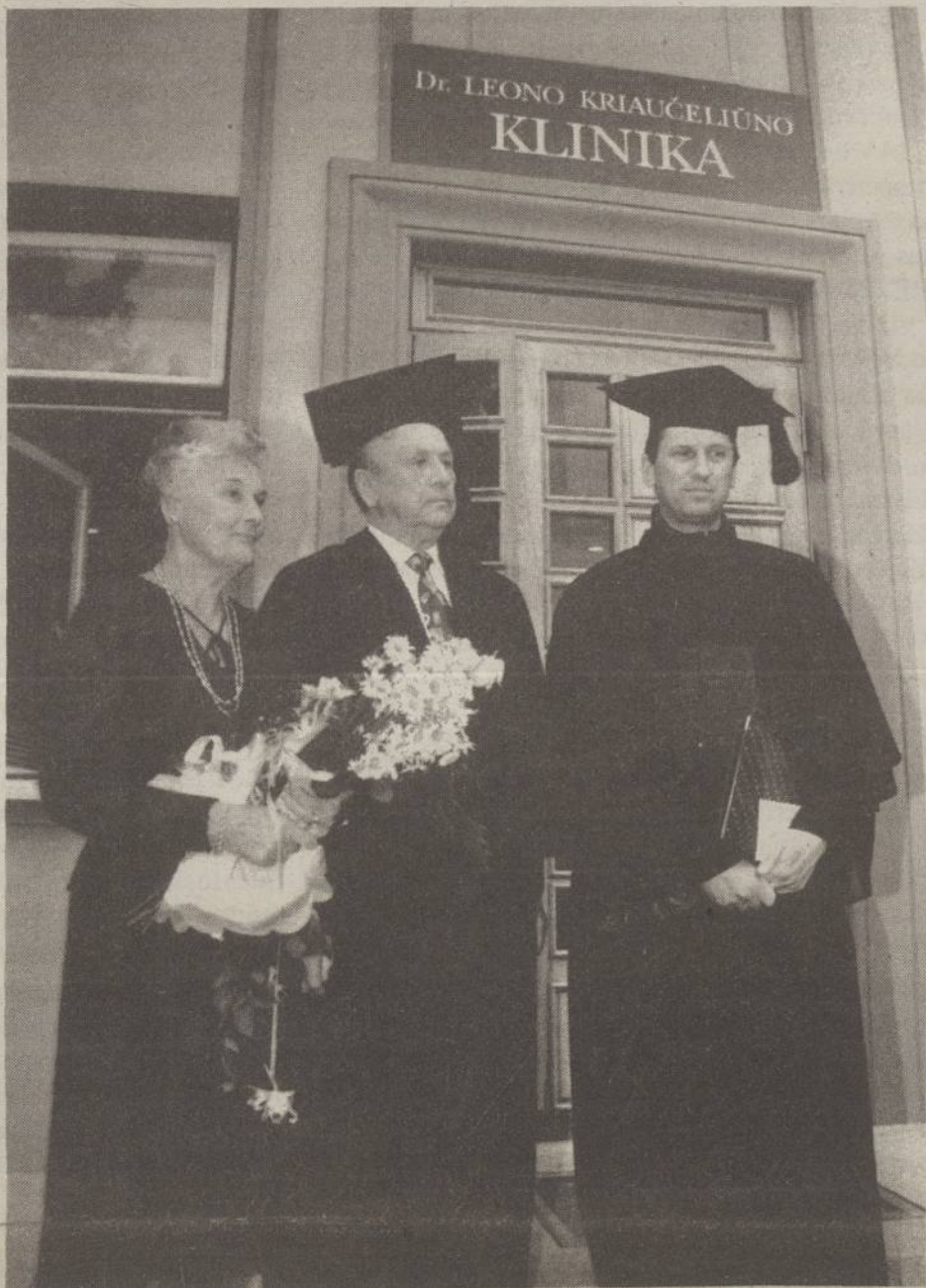
prieš atėjūnus pasipriešinti ne genčių, bet TAUTOS pajėgomis, organizuota VALSTYBĖS galia.

Mindaugo sumanumu ir valia, brolių baltų netekties (užtat atokvėpio Lietuvai) kaina pagaliau Lietuva buvo suvienyta. 1253 metų liepos 6 dieną Mindaugas buvo karūnuotas Lietuvos karaliumi. Prasidėjo Lietuvos krikščioninimas. Kai vakarų riteriai, peržengę surakintų ar nužudytų brolių baltų kūnus, bandė veržtis į Lietuvą, turėdami tą patį tikslą – ją pavergti, jie susidūrė ne su pačiomis gentimis, bet su gynybai pasiruošusia LIETUVOS VALSTYBE. Tik ji, Mindaugo suvienytoji Lietuva išgelbėjo mūsų protėvius nuo prūsų likimo.

Tačiau Lietuva istorijoje padarė kelias lemtingas klaidas, už kurias atsiskaitė skaudžiomis pamokomis. Viena jų – savojo vienintelio karaliaus ir jo šeimos nužudymas. Jį, anot poeto J. Aisčio, pražudė amžina lietuvių yda – kerštas ir pavydas. Kaip žinia, kitos karūnos Lietuvai likimas pagailėjo.

Antroji lemtingoji Lietuvos klaida – nenuskinti Žalgirio pergalės vaisiai, neatgautos vakarinių baltų žemės. Dar viena lemtinga Lietuvos klaida – nusigrėžimas nuo savosios jūros. Tai padarė Lietuvą išimtinai žemynine valstybe, pasirinkusią nestabilią ir kultūriškai nykią Rytų Europos erdvę. Dėl to Lietuva ir pasaulio patirtį galėjo imti tik iš antrųjų ar trečiųjų rankų.

Lietuvos geopolitinė padėtis atseikėjo jai su kaupu tik vieno dalyko – atsakomybės būti tarpininke, skydu ir takoskyra tarp Rytų ir Vakarų. Šimtmečiais Lietuva skyrė dvi Europas (abi agresyviai ir ambicingas), dvi krikščionybės atšakas, pati imdamasi nepakeliamos naštos – jas taikyti ir vienyti. Šimtmečiais Lietuva neįleido nei maskvėnų, nei totorių į Vakarus, o germanų – į Rytus. Šimtmečius etninė Lietuva, Europos centrą talpindama savo valstybės širdyje – Kernavės – Trakų – Vilniaus trikampyje, pati perėmusi Vakarų kultūros tradicijas, valstybingumo galias išbandė Rytų kryptimi.



V. Babarsko nuotraukoje iš kairės: Irena Kriauceliūnienė, dr. Leonas Kriauceliūnas ir Lietuvos Veterinarijos akademijos prorektorius, habil. dr. Henrikas Žilinskas

Tačiau, bandydama suvaldyti Rytų erdvę, Lietuva per daug išekvojo savo jėgas. Kariams ar valstybės vyrams išėjus iš Vilniaus, pro Krėvą ir Naugarduką nujota ligi Lucko, Kameneco, Mėlynųjų Vandenų, Vorkslės. Arba pasukus į šiaurės rytus, buvo jojama ne tik iki Smolensko, bet kartais ir už Maskvos. Dažnai taip toli nujojus, raiteliui kelias atgal į tėvų žemę tapdavo neregėtai tolimas, ir jis pakelėję pasilikdavo visiems laikams. Žinoma, jeigu jo kelyje nepasipainiodavo totoriaus strėlė ar tankus maskvėnų kalavijų miškas... Dėl to Lietuva, lyg nuilsinta ir ištiesinta spyruoklė, pamažu neteko savojo veržlumo ir stangrumo. Ją sukapojo svetimi kardai ir pasidalijo kaimynai. Šimtmečius gynusi abi Europas viena nuo kitos, Lietuva pagaliau palūžo nuo jų suvienytų kalavijų ir bendros klastos.

Nors Lietuvą pasidaliję kaimynai praturtėjo naujomis žemėmis ir žmonėmis, tačiau buvusios pusiausvyros tarp Rytų ir Vakarų nebeliko. Kai mūsų sargybiniai pasitraukė iš Europos Rytų vartų, pro juos pražygiavo ir Napoleonas, ir Vilhelmas, ir Adolfas. Dar vėliau, pro nebesau-

gomus Vakarų vartus, toli iki Elbės prasiveržė Josifo kariuona, daugelio Europos šalių žmonės privertusi mokyti bolševikinės "teorijos". Už pastangas valdyti Europos centrą išdidieji Rytai ir Vakarai sumokėjo dešimtimis milijonų gyvybių.

Kai Lietuvos vartai į abi Europas buvo sugriauti, o svetimieji išviešpatavo jos pilyse ir miestuose, mūsų pilkasermėgiai artojai dar bandė ginti bent savo trobų slenksčius. Kai ir tų nebelikdavo, kabinosi nors už pamatų akmenis, skverbėsi į tėvų žemės vidurius ir duso bunkeriuose nuo granatų dūmų. Tačiau laisvės troškulys Lietuvoje niekada nebuvo numalšintas.

Mūsų tauta, šiame amžiuje per karus ir kalėjimuose, tremtyje ir emigracijoje netekusi pusės savo narių, sugebėjo du kartus iškovoti nepriklausomybę, atstatyti valstybę ir vėl atsistoti Europos Rytų ir Vakarų sargyboje. Mes ir vėl tapome dviejų Europų politinės pusiausvyros sargais, o gal ir įkaitais.

Atsikūrusi Lietuva Rytų – Vakarų paribyje jau sudėjo naujas (duok, Dieve, paskutines) aukas. Medininkų kryžiai primena, kad Eu-

ropos Rytų ir Vakarų riba – dar gyva, kraujuojanti žaizda, padaryta mūsų tautos kūne, padalijusi tautos žemę ir pačią tautą.

Patiklieji džiaugiasi, kad Rytai ir Vakarai galbūt susitars. Tačiau jų ankstesnieji susitarimai, padaryti už mūsų nugaros, mums būdavo pražūtingi. Gal jie ir vėl susitars, kaip mus padalinti ar prieš mūsų valią kurion nors politinė erdvėn priskirti? O gal Rytai ir Vakarai galų gale nutrauks beveik prieš 800 metų pradėtus kryžiaus žygius į mus ir per mus?

Jeigu taip įvyktų, didžioji Lietuvos misija – išsaugoti gyvą Europos širdį būtų atlikta. Tuomet mes pradėtume gyventi ne Europai, bet sau. O jeigu taip neįvyks, ir mus vėl paliks vieni vienus dviejų nesutaikomų stichijų sankirtoje? Kas tada? Niekio naujo. Teks dar kartoti istorijos pamoką ir mums, žinoma, ir Europai.

Taigi, liepos 6-osios laužai ant piliakalnių – ne tik istorijos perduodama dabarčiai estafetė, bet ir didžioji dvasinė repeticija tautai, jai ruošiantis amžinai pareigai, kurios likimas dar gali pareikalauti.

Girdėta iš Vilniaus

• **APDOVANOJIMAI VALSTYBĖS DIENOS PROGA.** Mindaugo karūnavimo – Valstybės dienos proga už nuopelnus Lietuvai, jos ūkiui, kultūrai, mokslui ir švietimui Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinais ir medaliais apdovanota didelė Lietuvos ir užsienio valstybių piliečių grupė. Trečiojo laipsnio Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu apdovanotas ir veterinarijos gydytojas, JAV lietuvių veikėjas Leonas Kriauciūnas.

Tarp apdovanotojų ketvirtojo laipsnio ordinu – rašytojai Juozas Aputis, Liudas Dovydėnas ir Vytautas Sirijos Gira, poetas Alfonsas Maldonis.

• **PREZIDENTO VIZITAS VOKIETIJOJE.** Su oficialiu vizitu Bonoje viešintis Algirdas Brazauskas susitiko su Vokietijos Prezidentu Roman Herzog. Pokalbyje daugiausia dėmesio skirta regiono saugumui ir Baltijos valstybių noro tapti NATO ir Europos Sąjungos narėmis aptarimui, dviejų šalių ekonominiam bendradarbiavimui, galimybei įvesti bevizį režimą.

R. Herzog pagyrė gerą Lietuvos kaimynystės politiką su Rusija. Abu Prezidentai pasidžiaugė B. Jelcino per rinkimu į Rusijos prezidento postą.

Lietuvos ir Vokietijos užsienio reikalų ministrai Bonoje pasirašė Susitarimą dėl vokiečių karių kapų priežiūros Lietuvoje.

• **TAUTININKAI KRITIKUOJA ENERGETIKUS.** Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos frakcija protestuoja prieš tai, kad energetikai atjungia elektrą išsiskolinusioms švietimo ir ugdymo įstaigoms. Vyriausybė paraginta "tuojau pat sustabdyti energetikų akcijas prieš švietimo sistemą, galinčias turėti itin pavojingų pasekmių socialinei padėčiai šalyje".

Tautininkai pabrėžė, kad "švietimo įstaigų skola energetikams yra ne kas kita, kaip pačios valstybės skola vienai iš savo ūkio sistemų". Vyriausybei pasiūlyta nedelsiant sutvarkyti biudžetinių įstaigų tarpusavio atsiskaitymų problemas.

• **NETEKTYS.** Lietuvos rašytojų sąjunga pranešė, kad liepos 3 d. Vilniuje, eidamas šešiasdešimt devintuosius metus, mirė prozininkas, literatūros kritikas, vertėjas Vytautas Radaitis.

Liūdna žinia pasiekė Lietuvą iš Vokietijos. Liepos 4 - osios rytą Berlyne mirė žinomas lietuvių dailininkas Algimantas Švėgžda. Sunkios ligos kamuojamam dailininkui tebuvo lemta sulaukti penkiasdešimt penkerių metų. Daugiau kaip tūkstantį savo darbų – tapybos, grafikos, piešinių, akvarelių – A. Švėgžda padovanojo Lietuvos muziejams. Ši turtą visai neseniai į Lietuvą pargabeno dailininko bičiulis, Vilniaus dailės akademijos rektorius Arvydas Šaltenis. A. Švėgžda bus laidojamas Lietuvoje.

• **LENGVATINĖ PASKOLA – LIETUVOS GREITKELIŲ PROGRAMAI.** Tarptautinis rekonstrukcijos ir plėtros bankas ketina suteikti 19 mln. JAV dolerių lengvatinę paskolą Lietuvos greitkelių projektui įgyvendinti. 4,5 mln. dolerių šios paskolos lėšų numatoma skirti Vilniaus miesto savivaldybei sostinės gatvių remontui.

• **EKONOMINĖ KRIZĖ GILĖJA.** Statistikos departamento duomenimis, per birželį pramonės produkcijos parduota 7,6 proc. mažiau, negu per gegužės mėnesį, mažmeninė prekių apyvarta per mėnesį sumažėjo 1,5 proc.;

Per šešis šių metų mėnesius labiausiai pabrango benzinas – 13,8 proc., maisto produktai – 12,4 proc., transportas ir ryšiai – 8,5 proc., sveikatos priežiūros ir medicinos paslaugos – 7,1 proc., išlaidos būstui, kurui, energijai – 7,0 proc., namų ūkio reikmenys ir paslaugos – 6,8 proc., drabužiai ir avalynė – 6,6 proc. Šešių mėnesių infliacija buvo 10,2 proc.

• **PREMJERAS ŽADA ŠILTĄ ŽIEMĄ, NES VĒL TIKISI PASISKOLINTI.** Ministras Pirmininkas Mindaugas Stankevičius patikino Seimo narius, kad jau rugsėjo mėnesį bus sudarytos visos žiemai reikalingos kuro atsargos. Savo optimizmą Ministras Pirmininkas pagrindė tuo, kad energetikos ūkis ir toliau sėkmingai kredituojamas. Kurui pirkti valstybės garantija suteikta jau 12 mln. dolerių vertės paskoloms. Rudenį tikimasi gauti 65 mln. dolerių Pasaulio banko paskolą bankų pertvarkymui ir energetikai.

• **VASAROS PABAIGOJE J. PALECKIS TIKRIAUSIA PERSIKELS Į LONDONĄ.** Lietuvos užsienio reikalų ministerija yra gavusi Didžiosios Britanijos sutikimą, kad ambasadorius Justas Paleckis būtų paskirtas Lietuvos atstovu Londone. Jau vasaros pabaigoje naujasis ambasadorius turėtų pradėti darbą Anglijos sostinėje. Tai bus trečiasis Lietuvos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje po nepriklausomybės atkūrimo.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

AR SAUGU ATLANTOJE?

Liepos 19-ąją Atlantoje prasideda 1996 metų Olimpinės vasaros žaidynės. Suvažiuoja sportininkai iš 197 šalių, daugiau kaip 16 tūkstančių žmonių. Dar daugiau laukiama turistų iš visos Amerikos ir iš užsienio. Didžiausias olimpiados rengėjų rūpestis – jos dalyvių ir žiūrovų saugumas.

Spaudoje jau girdėjosi kritika dėl pasirinktos vasaros žaidynių vietos. Dažniausia Georgijoje vasaros viduryje būna pačios karščiausios dienos ir tvankios naktys. Bet apie vietos pasirinkimą kalbėti jau per vėlu.

Olimpinių žaidynių komitetas, pasimokęs iš praeities, nutarė nesamdyti tvarkos palaikymui privačių sargybinių. Kai Los Angeles mieste 1984 metų vasaros žaidynėse buvo pasitikėta privačių įstaigų sargybomis, apie 200 jų teko areštuoti. Vienas toks pareigūnas, užuot ieškojęs bombų, sėdėjo pavėsyje ir rūkė marichuaną.

Šiemet bus naudojamos gerai atrinktų savanorių,

kurie ir mažiau kainuos, paslaugomis. Vyriausybė sutiko saugumo reikalams skirti apie 1,000 federalinių tarnautojų. Sportininkams vežioti iš jų miegamųjų į aikštes, sales ir baseinus skirta 11,000 kareivių.

Kongresas paskyrė 51 mln. dol. kariuomenės išlaidoms padengti. Tokiam kariuomenės panaudojimui Senate piktai priešinosi Arizonos senatorius, respublikonas John McCain, sakymas, kad švaistomi mokesčių mokėtojų pinigai. Jo prieštarius atmetė kitas respublikonas – senatorius Orrin Hatch iš Jutos, nes šioje valstijoje 2002 metais vyks Olimpinės žiemos žaidynės ir gali prireikti kareivių pagalbos. Kareiviai Atlantoje ne tik dirbs vairuotojais, vežiodami sportininkus, bet ir laistys žolę sporto aikštėse.

Saugumu rūpinsis ir apie 900 FTB agentų. Prie visų durų ir vartų sportininkai ir žiūrovai bus tikrinami metalo iešikliais, kaip oro uostuose. Pagrindinis stadio-

nas bus apstatytas specialiais stebėjimo bokštais, kurių įrengta net 35. Kiekviename bokšte budės po tris sargybinius.

Dėmesys dalyvių ir žiūrovų saugumui Olimpinėse žaidynėse padidėjo po tragedijos, 1972 metais įvykusios Miunchene, tuometinėje Vakarų Vokietijoje, kur įsibrovę į "olimpinį kaimelį" arabų teroristai žudė Izraelio sportininkus.

Bijoma ne tik politinių teroristų, bet ir visokių pakvaišėlių. Antai, Los Angeles mieste automobilistas tyčia lėkė sportininkų gyvenamoje vietoje ant šaligatvio ir bandė suvažinėti susirinkusią minią. Kitas pamišėlis sekiojo sportininkus vežiojusį autobusą. Policija jo automobilyje rado net keturias namie gamintas bombas.

Dar pavasarį Georgijos valstijos pareigūnai suėmė Atlantoje ir Macon mieste bei kaimyninėje Alabamoje apie 800 žinomų piktadarių, kurie laukė olimpinių žaidynių.

JELCINAS LAIMĖJO

Rusijos prezidento rinkimuose liepos 3 d. paaiškėjo, kad rusai padarė nemažą pažangą demokratijos mokykloje. Laimėjo B.Jelcin, gavęs 53.7% visų balsų. Jo konkurentas, komunistų partijos vadas G.Ziuganov surinko 40.43%. Beveik 5% rinkėjų pažymėjo, kad nė vienas iš jų netinka būti prezidentu.

Sužinojęs balsavimo rezultatus, ligšiolinis prezidentas B.Jelcin paskelbė, kad jis vėl siūlo premjerą Viktor Černomyrdin likti tose pačiose pareigose. Dūma tuoj pat jį patvirtino, nors daugumą joje turi komunistai. Rinkimų kampanija praėjo visai "vakarietišškai". Komunistų vadas savo kalbose vis pabrėždavo, kad Jelcinas – girtuoklis, silpnos sveikatos, pavertęs Rusiją Vakarų "kolonija", nesugebąs įvesti tvarkos, perleidęs "motiną Rusiją" mafijai. Nežiūrint tokių kalbų, sužinojęs balsavimo

rezultatus, jis pasiuntė Jelcinui formalią sveikinimo telegramą ir pažadėjo laikytis "liaudies valios".

Rusijos spauda pasididžiudama pabrėžia, kaip sklandžiai ir tvarkingai praėjo prezidento rinkimai, tačiau klausia, kas bus dabar. Stebėtojai sutinka, kad didelį vaidmenį turėjo generolas Aleksandr Lebedj, pirminiuose rinkimuose gavęs 14.7% balsų. Jelcinas prikalbino jį eiti į vyriausybę specialiu patarėju saugumo klausimuose. Buvęs Moldovos patriotų malsintojas, atsargos generolas Lebedj tuoj patarė prezidentui pašalinti gynybos ministrą Pavel Gračev ir dar septynis jam artimus generolus. Dar daugiau, Lebedj rekomendavo atleisti iš pareigų Jelcino sargybos viršininką Aleksandr Koržakov, kuris savo žinioje turėjo 17,000 rinktinių karių. Tai senas Jelcino bičiulis, jo dešinioji ranka nuo 1985 m. B.Jelcinas

paklausė Lebedžio patarimo, tačiau pasakė spaudai, kad jis esąs daug skolingas Koržakovui ir liksiąs jo draugu. Iš pareigų pašalintas Michail Barsukov – slaptosios saugumo tarnybos galva. Atleistas ir buvęs pirmasis vicepremjeras Oleg Soskovec.

Maskvoje kalbama, jog Jelcinas priviliojo buvusį generolą Lebedį, pasiūlydamas jam svarbią Saugumo tarybos viršininko vietą. Be to, A.Lebedj, būdamas dabartinėje pozicijoje, lengviau galės ateityje siekti prezidento vietos. B.Jelcin, pagal konstituciją atitarnavęs dvi kadencijas, daugiau nebegalės kandidatuoti. Komentatoriai spėlioja, kad Jelcino saugumo patarėjas tikrai svajoja apie prezidento vietą. Jo pažadai "išvalyti Rusiją" gražiai skamba ir Žirinovskio rėmėjų ausyse. Rusijos kultūra jam geriau patinkanti už Amerikos "kramtomąją gumą", teigė Lebedj.

Trumpai

• Izraelio ministrų kabinete mažos religinės partijos vadas atsisakė perleisti buvusio generolo Sharono ministerijai 40 mln. dol., priklausiusių kaimų konstrukcijos agentūrai.

• JAV gynybos sekretorius Perry tariasi su Saudo Arabijos vyriausybe dėl amerikiečių karių perkėlimo iš sostinės Rijado į nuošalesnę vietą, kurią būtų lengviau apsaugoti nuo teroristų antpuolių.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu | užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

KAS KELS LIETUVĄ IŠ DUOBĖS?

Lietuvos Respublikos Seimo rūmai smarkiai ištuštėjo. Lietuvos širdimi vadiname, o dabar vis dažniau nepalankiai nužvelgiamame pastate politinis gyvenimas gerokai pritilo. Tyla viešpatuoja daugelyje kabinetų, niekas įnirtingai nebesiginčija koridoriuose ir salėse. Tačiau ši tyla šiemet kažkokia kitokia. Tyla prieš audrą?

Seimo nariai išsibėgiojo trumpam poilsui, bet, žiūrėk, kur buvę, kur nebuvo, vėl užsuka į rūmus, varto popierius, ilgam užgula telefonus. Verda gyvenimas prezidentūroje.

Tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje vis labiau juntama artėjančių rinkiminių kovų nuotaika. Kas prisims atsakomybę už baisų valstybės nuosmūkį, kuris tęsiasi per visus ketverius LDDP valdymo metus, už siaubingą krizę, kurioje šiuo metu atsidūrė šalies ūkis, socialinė ir sveikatos apsauga, švietimas, kultūra? Neretai sakoma, kad nuskurdo 4/5 gyventojų. O kiek praturtėjusių? Kieno sąskaita atsirado naujųjų turtuolių gerbūvis? Vienas kitas, be abejo, iš tikrųjų sąžiningai sukauptė tai, kuo dabar naudojasi. O kokie aitvarai sunėšė turtus daugelio "akcinių bendrovių" ir "firmų" (tik kabutėse gali šiuos žodžius rašyti, nes su tikrąja jų sąvokų prasme jie nieko bendro neturi) vadukams? Kiek jų turėtų sėdėti ten, kur ir dera sėdėti vagims?

Normali valstybė remiasi ne perpardavinėtojais, sudarančiais naujųjų "verslininkų" daugumą, o gamintojais. O štai Lietuvoje net patys naujausi duomenys rodo gamybos siaurėjimą. Kur eina žmonės, kurių nebereikia gamybai, kas darosi apmirusių arba visai bankrutavusių gamyklų pastatuose?

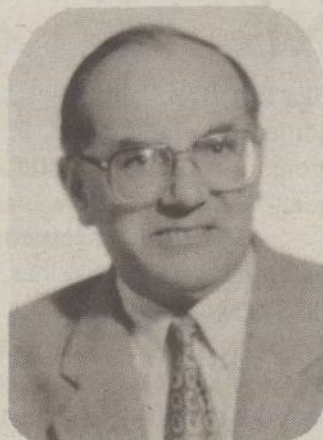
Normali valstybė niekada nepateisins tyčinio bankroto. O Lietuvoje nebeįmanoma suskaičiuoti įmo-

nių, kurios tyčia sužlugdytos ir po to išgrobstytos. Milžiniškas paskolas, visai nepriklausomai nuo to, kieno kišėnėse pinigėliai pradingo, teks atiduoti visiems, nes jos gautos ... su valstybės garantija.

Pati LDDP nėra tokia naivi, kad tikėtųsi dar kartą Seimo rinkimuose gauti daugumą, tačiau tam tikrą patikimų asmenų grupelę į tuos rūmus planuoja prakišti. Vis naujos ataugos stiebiasi greta seniau pasirodžiusių ir jau atpažintų. Kažką pavyks apmulkinti, pasivadinus Ūkio, dar kažką - Reformų partija. Nusivylusių liumpečių balsus bandys rinkti "socialistai", nebežinančius, kur jų tikroji tėvynė, atakuos kurstytojai, apsišaukę tautinių mažumų gynėjais. Iki rinkimų bus galima dar keletą skambiais pavadinimais pasidabinusių "partijų" užregistruoti. Persivardijimo patirtimi niekas su LDDP negali susilyginti. Štai ir bus galima kalbėti apie **koaliciją**, į kurią šiomis dienomis "bičiulis" J.Karasas jau kvietė net socialdemokratų, gąsdindamas, kad laimėję dešinieji ... sugriaus "pusiausvyrą".

Dešiniųjų stovykloje erzelio daug, o bendrų veiksmų ir nuoširdaus siekimo susitarti, deja, neatsirado. "Didieji dešiniukai" jau sapnuoja pergalę, dalijasi ministrų portfelius ir ambasadorių lagaminus, džiaugiasi privilegijomis "garsenybėmis" iš kitų politinių organizacijų. Nuotaika, visai panaši, kokia, anot istorikų, tvyrojusi Rusijos caro rūmuose. Mat anas, išgirdęs apie japonų puolimą, gyrėsi, kad rusų kareiviai kepurėmis priešus užmėtys. Ar užteks konservatorių, arogantiškai atsisakiusiems imtis bendrų veiksmų, rinkėjų kepurė, kad "dėdėpukus užmėtytų"? Net jiems laimėjus, ar bus kam Lietuvą iš duobės kelti? Kas bus tada, jei neužteks nei kepurė, nei galvų?

"DIDŽIŲJŲ" IŠDAIGOS



Dr. Leonas Milčius

Savaitės pradžią ir pabaigą pažymėjo du svarbūs įvykiai, iš kurių pirmasis, tiesa, vyko ne Lietuvoje, bet galėjo lemti, o gal ir lėmė, vienokią ar kitokią jos ateitį. Nors daugelis Lietuvos politikų tikėjosi, kad Rusijos prezidento rinkimus laimės B.Jelcinas, bet nuskurdusi Rusija pagrįstai galėjo pasirinkti ir Genadijų Žuganovą, iš kurio būtų buvę galima laukti daugiau nemalonių staigmenų ir kategoriškų reikalavimų.

Tačiau ir dėl dabartinės prezidento Boriso Jelcino pergalės lietuviai nesiruošia džiūgauti. Kasdien girdime apie jo pradėto karo prieš Čėčėniją žiaurumą ir grėsmingas imperines kalbas dėl amžinos Karaliaučiaus krašto priklausomybės Rusijai. Matome užsispyrusį priešinimąsi Balijos šalių stojimui į NATO. Guodžiamės tik tuo, kad žinomas blogis yra geriau už nežinomą.

Dvi dienas Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas viešėjo Vokietijoje. Vokietijos dalis Lietuvos prekybos balanse su Europos valstybėmis sudaro daugiau negu 14 procentų. Todėl valstybės vadovo vizitas į šią šalį mums, be abejo,

SAVAITĖS KRONIKA 1996 m. liepos 1-8 d.

yra svarbus. Prezidentas turėjo gerą progą pasigirti Konstitucijos pataisa, suteikiančią užsieniečiams teisę įsigyti žemės Lietuvoje, neseniai priimtais Laisvųjų ekonominių zonų įstatymais, Komercinių bankų įstatymo pataisomis ir pakviesti vokiečių verslininkus drąsiau investuoti į Lietuvos ekonomiką. Ar bus į tai atsiliepta, parodys ateitis, nes Vakarų verslininkams daug svarbiau valstybės politinis stabilumas, negu vienas ar kitas "įstatyminis saldainis".

Vis slogesnė ir prieštaringesnė atmosfera kaupiasi Seime. Trys didžiosios frakcijos - LDDP, LKDP ir TS(LK), gana sutartinai keitusios Konstituciją bei Seimo rinkimų įstatymą ir taip šluodamos sau kelią ne tik nuo oponentų, bet ir nuo bendražygių, sukėlė pagrįstą žmonių susirūpinimą bei pasimetimą: kur čia kairė, o kur - dešinė. Bet tokia vienybė truko neilgai, nes štai jos vėl išsikibo viena kitai į atlapus privatizavimo baruose.

Valdančioji partija, jausdama vienvaldystės pabaigą ir nesutikdama ryškesnio visuomenės pasipriešinimo, nutarė privatizuoti strateginius valstybinius energetinius objektus, t.y. sukurti galingą naftos koncerną - akcinę bendrovę "Lietuvos naftą". LDDP tuščiažodiškai įtikinėjo, kad tik taip galima pritraukti užsienio investuotojus ir tuo pat metu gąsdino žmones jų pačių sukurta energetine krize, energetikos įmonių bankrotu. Vis dar

turėdama daugumą Seime, ji atskleidė paskutines savo priklausomybės nuo Rytų kortas, šiuo atveju - nuo Rusijos "Lukoil" ir "Gazprom". Visiškai pagrįstai galima kalbėti ne tik apie būsimuosius sunkius rūpesčius, pasitinkant žiemą, bet ir apie atvirą dabartinės Vyriausybės ir ypač energetikos ministro Sauliaus Kuto paslaugią kapituliaciją prieš vis labiau ryškėjančius būsimus tikruosius Lietuvos energetikos šeimininkus.

Seimo opozicinės frakcijos pasipriešino LDDP planams perduoti Lietuvos energetiką svetimiesiems, paskelbė daugybę pareiškimų ir pasiūlė tokius atsakingus sprendimus daryti tik visų Seime atstovaujamų politinių partijų bendru sutarimu. Tačiau labai abejotina, ar LDDP ir Respublikos Prezidentas atsisąjungs į opozicijos reikalavimus.

Nežiūrint liūčių ir kai kur siautusį audrų vis gražesne tradicija virsta Lietuvos Valstybės dienos - liepos 6-osios paminėjimas. Prie Vilniaus ir Kauno pilių suvaidinta Justino Marcinkevičiaus drama "Mindaugas", surengtas šventinis vakaras ir koncertas filharmonijoje.

Labai norėtusi tikėti, kad šventės proga pirmą kartą atlikta Kazimiero Viktoro Banaičio kantata "Sveika būt, Tėvų šalie" ir nuostabus lakūno Jurgio Kairio skrydis po tiltu Kaune, tarsi prisimenant legendinę Dariaus ir Girėno šlovę, bus tie ženklai, kurie rodo lietuvių tautos gyvastį ir veržlumą.

Iš visur apie viską

• Mongolijos demokratiniuose rinkimuose buvę komunistai prarado turėtą daugumą parlamente. Nežiūrint didelių atstumų ir kelių stokos, dalyvavo apie 90 proc. rinkėjų.

• Graikijoje išrinktas naujas socialistų partijos vadovas Costas Simitis, einas premjero pareigas po partijos įsteigėjo ir ilgamečio premjero Papandreou mirties.

• Ukraina, stebint aukštoms Rusijos ir JAV delegacijoms, perdavė Rusijai paskutines savo turėtas 1,900 branduolinių raketų. Rusija pažadėjo jas sunaikinti.

• Pernai pasaulyje daugiausia aukso buvo iškasta Pietų Afrikos kasyklose (522 tonos). Po Pietų Afrikos

(Atkelta iš 2 psl.)

eina JAV su 329 tonomis ir Australija su 253 t. Kiek mažiau aukso iškaskama Kandoje, Rusijoje, Kinijoje, Indonezijoje ir Brazilijoje.

• Kinijoje kariuomenė pradėjo gelbėti kai kuriuose rajonuose potvynių apsemtus žmones. Valdžia skelbia, kad nukentėjo apie 10 milijonų žmonių. Vanduo užliejo 3 mln. akrų žemės, žuvo 237 žmonės. Nukentėjusiems lėktuvais gabenamas maistas, vanduo, vaistai.

• Burundžio chutu ir tutsi genčių kovos privertė tūkstančius žmonių bėgti iš ten buvusių stovyklų. Raudonojo Kryžiaus pareigūnai irgi išbėgo, nes trys savanoriai

tarnautojai buvo nušauti.

• AMA (American Medical Association) delegatų suvažiavimas vėl pakartojo savo nusistatymą nepripažinti prie sunkiai sergančių, pacientų žudymo. Tik vienas delegatas pasisakė už pagalbą nusižudyti. Organizacijai priklauso 296,000 gydytojų. Čikagos suvažiavimo atstovas pareiškė, kad daktarų uždavinys yra pacientus gydyti, o ne juos žudyti.

• Birželio 7 d. mirė Amerikos kosmetikos pramonės pradininkas Maks Factor, sulaukęs 91 m. amžiaus. Jo tėvas atvyko iš Lenkijos. Biznį su perukais ir įvairiais kremais Maks Factor pradėjo Hollywoode. Savo biznį perdavė 1973 m.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

VILTIES KELIONĖ

Ši mano kelionė į Lietuvą buvo penktoji, tačiau ji skyrėsi nuo visų ankstesniųjų. Oras buvo karštas ir tvankus. Aerodrome visi grupės nariai susirinko dviem valandom anksčiau. Iš kelių mikroautobusų iškrovė daug didelių apkaustytų dėžių, pripildytų vaistais ir kitais medicinos reikmenimis. Visi su puolėme lipdyti ant dėžių užrašus: "MEDICAL SUP-



BALF'o Cleveland'o skyriaus pirmininkas V. Apanius dėkoja "Vilties partnerystės" dalyviams už pagalbą Lietuvai

PLIES FOR KLAIPĖDA, LITHUANIA, FROM PARTNERSHIP IN HOPE, CLEVELAND, OH. USA." Toks užrašas suteikė šiai siuntai pirmenybę ir palengvino persiuntimą iš vieno oro uosto į kitą.

Dar prieš pakylant lėktuvui iš Cleveland'o Hopkins oro uosto, pilotas mūsų grupę pasveikino sakdamas: "Man yra didelė garbė pasveikinti "Vilties Partnerystę", kuriai vadovauja dr. John DiStefano. Tai specialistų medikų grupė, vykstanti į Lietuvą su ypatinga misija. Mes esame pagerbti jūsų buvimu su mumis. Linkime jums visiems geros kelionės ir sėkmės jūsų darbuose." Lėktuve pasigirdo plojimai, bendrakeleivių akys buvo nukreiptos į misijos dalyvius. Nors mūsų laukė ilga ir gana varginanti kelionė, bet koks svarbus buvo šis dėmesys.

Mes skridome Finnair oro linija, kuri padarė ypatingų nuolaidų, padengdama kelionės išlaidas ir leisdama pasiimti didesnę bagažą, būtiną mūsų misijai. Visą tai labai gerai suplanavo ir atliko dr. Gintautas Sabataitis.

Tačiau atsitiko ir nenumatytų dalykų. Pasiekus Vilnių, paaiškėjo, kad trūksta trylikos lagaminų: jie liko New Yorke. O kitas lėktuvas iš ten atskris tik už dviejų dienų. Mums teko skubiai

Dana Čipkienė

tikrinti savo bagažą. Trūko daugelio lagaminų su asmeniniais daiktais, reikėjo skubiai surašyti jų savininkų vardus. Dr. DiStefano pranešė, kad buvo dvi vienodos dėžės su medicinos reikmenimis, iš kurių vienoje buvo supakuoti jau rytojaus dienai numatytoms operacijoms reikalingi instrumentai bei vaistai, be kurių nebus galima pradėti darbo. Viena iš šių dėžių liko New York'e. Kur yra ta labiausiai reikalinga dėžė: čia ar New Yorke? Ne vienas pagalvojome: "Niekio tokio, kad nėra mano lagamino, aš galiu apsieiti ir be jo. Bet, duok Dieve, kad tik būtų ši dėžė". Priešingu atveju, jau ir taip



Dr. Jerold Goldberg



JAV LB Cleveland'o apylinkės ko-pirmininkas dr. V. Stankus ir dr. John F. DiStefano

brangus laikas ligonių operavimui sutrumpėtų dviem dienomis. Bet tai paaiškės tik atidarius dėžes Klaipėdoje.

Vilniaus aerodrome mus pasitiko dr. Algirdas Šlepavičius – "Vilties Partnerystės" koordinatorius Klaipėdos ligoninėje. Trumpai pasimatė su giminėmis, atvykusiais net iš Marijampolės ir Tauragės, leidomės į keturių valandų kelionę per Lietuvą į Klaipėdą. Lijo, oras buvo labai šaltas ir drėgnas. Ta proga pasakysiu, kad su labai trumpomis pertraukomis, per visą mūsų buvimą Lietuvoje

laiką lijo. Tiek lauke, tiek ir viduje buvo labai šalta, nes ligoninių patalpos – nešildomos.

Pakeliui į Klaipėdą sustojome prie "šašlykinės". Tai lyg kažkas panašaus į prie mūsų greitkelių įrengtas poilsio aikštes. Viduje ant primityvios krosnelės jaunas vaikinys kepė tuos "šašlykus". Buvo galima užsisakyti kavos, matėsi visokių užsienietišku užkandžių, supakuotų į mažus krepšelius, bet kainos nebuvo mažos. Mes visi norėjome paragauti "šašlykų". Mūsų palydovas tuoj pat užsakė ir visi iš vienos popierinės lėkštės su plastikinėmis šakutėmis ragavome ir gyrėme, kad nepasirodytume nemandagūs. Pakeleiviams taip reikalinga "išėjimo vieta" nuo šio kuklaus, vėjo perpučiamo pastatėlio buvo maždaug už poros šimtų pėdų, primityviai įrengta. Vos ne visi keleiviai komentavo, kokie komunistinio "rojaus" pėdsakai dar gerai matomi. Bet tai buvo tik smulkmena, nes žinojome, kad Klaipėdoje mūsų laukė vakarienių su žinomu lietuvišku vaišingumu.

Atvykę į Klaipėdą, skubėjome sunešti į ligoninės antrojo aukšto operacinę lagaminus su medicinos reikmenimis. Kai viskas buvo

sudėta, dr. DiStefano, apsuptas visų mūsų, pažvelgė aukštytyn, trumpai sudėjęs rankas, lyg maldai ir priklausė prie dėžės, kurioje tikėjosi rasti rytojaus dienos operacijoms reikalingus įrankius. Kambaryje pasidarė tylu, atrodė, kad visi ir kvapą sulaikė. Staiga DiStefano garsiai šūktelėjo: "Ačiū Dievui". Giliai atsidusė, pakartojome jo žodžius, pridėdami: "We are in business".

(bus daugiau)

Vlodo Bacevičiaus
nuotraukos

SEIMAS ATOSTOGAUJA

Vilija Grincevičienė

Baigėsi paskutinė Seimo darbo savaitė. Liepos 11-ąją parlamentariai užbaigė "pavasario" sesiją. Nors jau tėsė atostogų nuotaika, tačiau ne vieno galvoje, matyt, sukiojosi mintys apie artėjančių rinkimų nujaučiamas ir nenujaučiamas "išdaigas".

Seimui nepritarus švietimo įstatymo pataisoms, visuomenė tarsi suskilo į dvi dalis: vieni džiūgavo, pasiekę "pergalę" ir garsiai dėkojo parlamentarams už "resovietizacijos" sustabdymą, kiti (pedagogai – mokslininkai, nemaža dalis mokyklų vadovų ir mokytojų, mokinių tėvų) sunerimę kraipė galvas ir klausė, ar tikrai Lietuvai reikia privalomo dešimtmečio mokslo, ar gerai, kad baigiamajai bendrojo lavinimo pakopai netrukus liks tik du metai, o tą dešimtmetį visiems teks "bendras kurpilis". Žinoma, buvo ir trečioji "nuomonė". Ja vadovavosi ta visuomenės dalis, kuriai švietimo problemos svetimos, nes mokykla jiems nerūpi... Bet norisi pirmiausia kalbėti apie tuos, kuriems mokykla yra tapusi pagrindine jų gyvenimo dalimi.

Grupė žymių Lietuvos pedagogų liepos 8 d. susitiko su šalies Prezidentu tam, kad aptartų švietimo reformos eigą, išsakytų akivaizdžius neigiamus reiškinius ir pasiūlytų konkrečius susidariusių problemų sprendimo būdus. Šiame susitikime dalyvavo švietimo ir mokslo ministras V. Domarkas bei ministerijos sekretorius R. Motuzas. Po daugiau kaip pusantros valandos trukusio pokalbio Prezidentas pasiūlė paruošti naują švietimo įstatymo pataisų variantą (aišku, be 17 straipsnio, sukėlusio tiek nuogastavimų ir karštų diskusijų), kurį jis pats savo dekretu pateiks dar rugpjūtyje. Šalies vadovas pasakė, kad jis yra įsitikinęs, jog švietimo reforma "rieda ne į tą pusę" ir būtina taisyti padarytas klaidas. Nei teoriškai, nei praktiškai nepagrįstas dešimtečių mokyklų, kurias mums primygtinai bandė įbrukti svetimieji, o dabar bando išsiūlyti "savieji", steigimas Lietuvai tikrai nereikalingas.

Šią savaitę su Prezidentu susitiko penkių opozicinių frakcijų (tautininkų, demokratų, politinių kalinių ir centrinių) vadovai. Jie kartu aptarė strateginių energetinių objektų privatizavimo proble-

mas bei Seimo rinkimų pataisas. Nors Seimas, didžiosioms partijoms spaudžiant, ir pritarė Seimo rinkimų įstatymo pataisoms, tačiau mažesniųjų partijų netenkina tai, kad Prezidentas nesilaikė susitarimo nekeisti rinkiminio barjero aukščio – 4 proc. Šalies vadovas prižadėjo pasitarti su LDDP bei šiam pakeitimui pritarusiomis dešiniuosiomis partijomis ir pagalvoti apie galimybę grįžti prie ankstesnio "slenksčio", o naują pataisų variantą dekretu pateikti rugpjūtyje. Antra problema, kurią su Prezidentu aptarė partijų atstovai, buvo strateginių energetinių objektų privatizavimas, galimos tokių veiksmų pasekmės ir atsakomybė. Parlamentariai baiminasi, kad priėmus atitinkamus įstatymus, iš Lietuvos bus atimta galimybė valdyti "Mažeikių naftą", "Lietuvos kurą", "Būdingės naftą" ir kt. Prezidentas sutiko, kad tai svarstytinas klausimas ir prižadėjo jį aptarti su visomis politinėmis partijomis.

Kalbėta ir apie Energetikos ministrą Saulių Kutą. Šalies vadovas prižadėjo iš jo pareikalauti raštiško pasiaiškinimo dėl neteisėtų energetikų veiksmų prieš Lietuvos švietimo įstaigas, pasienio objektus ir kt.

Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos frakcijos nariai parengė kreipimąsi į kauniečius ir visus Lietuvos gyventojus, verslininkus, pramonininkus, inteligentiją, kviesdami visokeriopai prisidėti prie Prisikėlimo bažnyčios atstatymo, o Seimui pasiūlė priimti tokią Labdaros įstatymo pataisą, kuri leistų neapmokestinti aukotojų.* Ši kreipimąsi pasirašė 16 Seimo narių, kurie Prisikėlimo bažnyčios statybos darbams paaukojo po 100 litų. "Užbaigti statyti Prisikėlimo bažnyčią – mūsų valstybės, tautos ir kiekvieno tikinčio lietuvi pareigos ir garbės reikalas" – teigiama kreipimasi.

Tautininkų sąjunga paskelbė abėcėlinio kandidatų į Seimo narius sąrašo projektą. Jame yra 60 pavardžių. Šiame sąraše ne abėcėlės tvarka pirmaisiais įrašyti LTS pirmininkas Rimantas Smetona ir du vicepirmininkai – Seimo narys dr. Leonas Milčius ir dr. Vladislovas Guoga.

*Red. pastaba: Labai keista, kad Lietuvoje aukotojų skirtos sumos iki šiol nenurašomos nuo mokesčių, kaip tai seniai daroma Amerikoje.

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

LIETUVOS VYČIŲ 83-ASIS SUAŽIAVIMAS ARTĖJA



Regina Juškaitė

Neužilgo vyksime į Brockton, MA, į Lietuvos Vyčių 83-ąjį suvažiavimą. Kiek mūsų jau yra pasiruošusių dalyvauti posėdžiuose ir išdėstyti juose savo idėjas ir pasiūlymus, pasidalinti mintimis apie tai, kaip galima patobulinti ir išplėsti Lietuvos Vyčių organizacijos veiklą? Ar mes vykstame nusiteikę tik linksmam praleisti laiką, aplankyti naujas vietas, susitikti naujus draugus arba atnaujinti senas pažintis, net nesiruošdami dalyvauti posėdžiuose? Tikėkimės, kad taip nėra.

Teisingai sakoma, kad suvažiavime yra galimybė susitikti senuosius draugus ir susipažinti su naujais žmonėmis. Bet juk svarbiausia – dalyvauti posėdžiuose, išreikšti savo pagarbą Lietuvos Vyčių organizacijai, prisidėti prie jos veiklos tobulinimo.

Visi norime žinoti, kas buvo atlikta praėjusiais metais ir ieškome būdų, kaip sustiprinti organizaciją. Visi turime būti pasiruošę dirbti ir konkrečiai prisidėti savo pasiūlymais suvažiavimo komitetuose, pagaliau bent įgyti pilnesnį supratimą, kaip Lietuvos Vyčių organizacija veikia Amerikoje.

Tiems Vyčiams, kurie vyks į suvažiavimą kaip

jo delegatai, linkime, kad jie būtų pasirengę aktyviai dalyvauti jo bendruose ir komitetų posėdžiuose. Reikia prisiminti, kad iš bet kokios organizacijos gausime tiek, kiek mes patys prie jos veiklos prisidėsime.

Jeigu kiekvienas iš mūsų – Lietuvos Vyčių organizacijos narių apsispręsime aktyviai prisidėti ir atliksime savo darbo dalį, turėsime ne tik idealų suvažiavimą, bet sustiprinsime ir pačią organizaciją. Tada grįšime į kuopas, pasiruošę skleisti Lietuvos Vyčių idealizmą. Turime gerą progą pasitarnauti Lietuvos Vyčių organizacijai, atlikti ką nors gero, vadovaudamiesi šūkiu: "Dievui ir Tėvynei". Iki pasimatymo Brocktone, MA, rugpjūčio 7-11 d.

LIETUVOS VYČIŲ 83-OJO SUAŽIAVIMO DARBOTVARKĖ:

Rugpjūčio 7 d. (trečiadienis)

Pageidaujantieji gali dalyvauti išvykoje į "Plymouth Plantation". Pietūs.
7:30-9:00 v.v. – Centro valdybos posėdis.

Rugpjūčio 8d. (ketvirtadienis)

Visą dieną – registracija ir informacijos apie suvažiavimą teikimas Holiday Inn viešbutyje.
9:30 v.r. – autobusai išvažiuoja į bažnyčią;
10:00 v.r. – suvažiavimo pradžia skirtos Mišios Šv. Kazimiero bažnyčioje. Po mišių bus sodinamas suvažiavimo atminimo medis, o po to – vyks delegatų priėmimas bažnyčios salėje;
2:00-5:00 v.p.p. – pirmasis suvažiavimo darbo posėdis;

6:00 v.v. – susipažinimo vakaras viešbutyje.

Rugpjūčio 9 d. penktadienis

Visą dieną – registracija ir informacijos apie suvažiavimą teikimas viešbutyje;
8:00 v.r. – šv. Mišios – viešbutyje;
9:30-12:00 v.r. – antrasis suvažiavimo darbo posėdis;
12:00 v.p.p. – "Pagalba Lietuvai" metinis susirinkimas, Lietuvos Vyčių fondo metinis susirinkimas;
12:30 v.p.p. – pietūs – viešbutyje;
200-5:30 v.p.p. – trečiasis suvažiavimo darbo posėdis;
7:00 v.v. – kokteiliai viešbutyje;
8:00 v.v. – kultūros vakaras.

Rugpjūčio 10 d. šeštadienis

8:00 v.r. – šv. Mišios – viešbutyje;
9:30-12:00 v.r. – ketvirtasis suvažiavimo darbo posėdis;
12:00 v.p.p. – Šv. Kazimiero gildijos metinis susirinkimas;
1:30-4:30 v.p.p. – penktasis suvažiavimo darbo posėdis;
7:00 v.v. – suvažiavimo banketas ir šokiai.

Rugpjūčio 11 d. sekmadienis

8:00-9:15 v.r. – pusryčiai;
9:30 v.r. – autobusai išvyksta į bažnyčią;
10:00 v.r. – suvažiavimo uždarymo Mišios Šv. Kazimiero bažnyčioje.

Tuo po šv. Mišių bus trumpas Lietuvos laisvės kovotojų prisiminimas, daroma bendra suvažiavimo dalyvių nuotrauka.

2:00 v.p.p. – Centro valdybos posėdis.

ARČIAU PRIE ISTORINIŲ FAKTŲ

Vytautas Abraitis

Natūralu, kad visos organizacijos, artėjant jų suvažiavimams, reklamuoja, skelbiamos apie atliktus darbus ir siūlydamos svarstyti ateities veiklos gaires. Tokia reklama siekia paskatinti organizacijos narius arba išrinktus atstovus dalyvauti suvažiavime ir pasiruošti aktyviai dalyvauti jos reikalų svarstyme.

Skaitydamas mano gero bičiulio Antano Mažeikos straipsnį "Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga 1949-1996 metais", išspausdintą "Dirvos" 22-ajame numeryje (birželio 4 d.) tikėjausi rasti, nors ir labai suglaustą, bet visapusišką 47 metų veiklos apžvalgą. Norėčiau kai ką patikslinti.

ALTS įstatų 2-ajame straipsnyje išvardinti šie jos tikslai:

"a) palaikyti ir ugdyti lietuvių tautinį susipratimą bei lietuviškos tautinės kultūros vertybes Amerikos lietuvių tarpe;

b) skatinti ir remti Amerikos lietuvių pastangas teigiamai įsijungti į Amerikos visuomeninį bei ūkinį gyvenimą;

c) remti lietuvių tautos pastangas atstatyti bei išlaikyti savame krašte nepriklausomą Lietuvos valstybę, apsaugančią pagrindines žmogaus teises bei laisves."

Pačioje straipsnio pradžioje skaitome, kad "1949 metais Amerikos Lietuvių taryboje veikusios trys lietuvių tautininkų organizacijos [...] nutarė jungtis į vieną sąjungą. Bet faktiškai iš trijų tautininkų organizacijų nė viena nėra buvusi ALTos nare. Skaitytojui gali susidaryti įspūdis, kad tos trys tautininkų organizacijos susijungė, tik siekdamos dalyvauti ALTos veikloje. Iš tikrųjų jos susijungė į vieną tautininkų organizaciją – Amerikos Lietuvių Tautinę sąjungą,

siekdamos konsoliduoti visokeriopą tautininkų veiklą Amerikoje. ALT sąjungos veikla nuo 1949-ųjų metų iki šiol išreiškiama platesniuose dirvonuose.

Reikėtų patikslinti ir minėto straipsnio autoriaus tvirtinimą, kad "per keturiasdešimt vienerius metus pagrindinis (mano pabraukta-V.A.) tikslas buvo kova dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo". Šį tikslą pagrindiniu laikė VLIKas, ALTa ir kai kurios kitos organizacijos. ALTS-gos veiklos sritis buvo žymiai platesnė. Manau, jog tikslinga priminti įstatų 1 str., kad "sąjungos nariais gali būti tik Jungtinių Valstijų lietuvių kilmės piliečiai ir nuolatiniai gyventojai." Tiesa, kad visos ALTS-gos valdybos daug dėmesio dirbo, artimai prisilaikydamos įstatuose numatytų tikslų ir narystės reikalavimų. ALTS buvo ir iki šiol yra Amerikos lietuvių organizacija. Todėl netikslu tvirtinti, kad Lietuvai atgavus nepriklausomybę, "pirmasis ALTS uždavinys yra padėti atsikūrusiai Lietuvių tautininkų sąjungai". ALTS remia Lietuvos tautininkus, ragina remti LTS skyrius ir pavienius narius. Toks rėmimas niekam nekelia jokių abejonių. Bet nereikia šio darbo vadinti pirmutiniu ir pagrindiniu ALTS uždaviniu.

Autorius straipsnio pabaigoje išvardina 9 Amerikos tautininkus, kurių lankymasis Lietuvoje leido artimiau susipažinti su LTS veikla ir suprasti jų problemas. Bet jis nepaminėjo tokių Amerikos tautininkų, kaip J. Rentelis, P.J. Nasvytis, pagaliau ir V. Abraitis. Esu tikras, kad yra ir daugiau Amerikos tautininkų, susipažinusių su LTS rūpesčiais ir ją parėmusių.

*Citatos kalbą taisėme.

ALTS VETERANAI



Vienas iš Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos įkūrėjų Vytautas Abraitis Kaune, Paveikslų galerijoje



Prie BALF'o siuntos Lietuvai. Iš kairės: Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas A. Saudargas, kun. T. Burkauskas, G. Labutis

PASKUTINIEJI ELTOS PRANEŠIMAI

KADA KELIAMA VALSTYBĖS VĖLIAVA?

Vyriausybė priėmė nutarimą, kuriuo nustatomos Lietuvos valstybės vėliavos iškėlimo dienos. Per metus valstybės vėliava iškeliama 13 kartų, tarp jų tris kartus – su gedulo ženklu.

Lietuvos valstybės vėliava prie valstybinės valdžios ar valdymo įstaigų, įmonių, įstaigų ir organizacijų pastatų, gyvenamųjų namų nustatyta tvarka iškeliama šiomis dienomis:

sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną;
vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną;
vasario 24-ąją – Estijos Nepriklausomybės dieną;
kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo dieną;
birželio 14-ąją – Gedulo ir vilties diena (su gedulo ženklu);
liepos 6-ąją – Mindaugo karūnavimo – Valstybės dieną;
liepos 15-ąją – Žalgirio mūšio dieną;
rugpjūčio 23-ąją – Juodojo kaspino dieną (su gedulo ženklu);
rugpjūčio 31-ąją – Išsivadavimo dieną;
rugsėjo 23-ąją – Žydų genocido diena (su gedulo ženklu);
spalio 25-ąją – Konstitucijos dieną;
lapkričio 18-ąją – Latvijos Nepriklausomybės paskelbimo dieną;
lapkričio 23-ąją – Lietuvos karių dieną.

LDDP DOMISI V.LANDSBERGIO FONDU

Liepos 3 d. Seimas nusprendė sudaryti iš įvairių frakcijų atstovų komisiją, kuri tirs faktus, paskelbtus birželio 25-osios "Dienos" laikraščio publikacijoje dėl Norvegijos Taikos premijos pa-

skyrimo ir panaudojimo, taip pat dėl V. Landsbergio fondo įsteigimo. Tokį nutarimo projektą trečiadienį Seimo plenariniame posėdyje pristatė LDDP frakcijos seniūno pavaduotojas Justinas Karosas. Konservatorių ir krikščionių demokratų frakcijų atstovai pareiškė, kad nedirbs tokioje komisijoje. Minėtoje "Dienos" publikacijoje, kurią pasirašė nežinomas autorius Arvydas Gimantas (o gal tai – slapyvardis?) įrodinėjama, kad Norvegijos tautos taikos premija 1991 metais buvo skirta Lietuvos tautai ir esą V. Landsbergis ją pasisavinęs.

Norvegijos parlamento narys Ingvaldas Godalas stebisi Lietuvoje kilusiu triukšmu dėl Vytauto Landsbergio fondo ir Norvegijos Taikos premijos paskyrimo. Norvegų parlamentaras teigia, kad Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkui V. Landsbergiui buvo suteikti įgaliojimai savo nuožiūra panaudoti šios premijos lėšas.

Liepos 5 d. Vilniuje surengtoje spaudos konferencijoje Lietuvoje viešintis I. Godalas pranešė kalbėjėsis su Norvegijos Tarptautinių komitetu, kuris rinko lėšas norvegų tautos taikos premijai, 1991 metais įteiktai tuometiniam Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui V. Landsbergiui. "Šis komitetas neturi jokių pretenzijų buvusiam Lietuvos parlamento vadovui dėl fondo lėšų panaudojimo", sakė I. Godalas. Spaudos konferencijoje opozicijos atstovė spaudai Rasa Rastauskienė priminė, kad 1991 metų spalio 2 dienos Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku buvo patvirtinti V. Landsbergio fondo nuostatai. Šis fondas buvo įkurtas, panaudojant Norvegų tautos taikos premiją. Jo pagrindinis tikslas – remti negalaujančius vaikus bei jaunųjų menininkų studijas užsienyje. "Fondas

nuolat papildomas kitomis lėšomis – savanoriškais įnašais, V. Landsbergio surengtų koncertų užsienyje honorais", sakė R. Rastauskienė.

GAL PRIVATIZUOS IR GEDIMINO PILĮ?

Prezidentas Algirdas Brazauskas paragino kuo greičiau įteisinti privatinę nuosavybę Vilniaus senamiestyje, investuoti į jo atstatymą. Prezidentas pabrėžė, jog kalbų apie Lietuvos sostinės senamiesčio unikalumą laikas baigėsi.

Prezidentas dar kartą pabrėžė Vilniaus pilių atstatymo svarbą: "Darbai vyksta, jau nemažai padaryta, tvarkant muziejų, Aukštutinės pilies bokštą, vyksta intensyvūs kasinėjimai toje vietoje, kur šių metų rudenį bus atidengtas paminklas Didžiajam kunigaikščiui Gediminui". Jis sakė, kad visi šie darbai vyksta greičiau, jeigu būtų atsakyta karštų diskusijų, tam tikro susiskaldymo dėl vieno ar kitų interesų, iniciatyvų ar pastangų: "Juk tvarkydami išlikusias viduramžių pilies, kitus svarbiausius istorinius statinius, miestų senamiesčius, statydami paminklus tautos didžiavyriams, mes ne tik pagerbiame praeitį, bet ir įprasminame dabartį, plačiau atsiskleisdami pasauliui kaip aukštos kultūros tauta ir šalis, neatskiriama europinės civilizacijos dalis".

"Jei neturėsime Vilniaus senamiestį, kultūros paveldą saugančių įstatymų, vieną dieną galime išgirsti, kad Gedimino pilis jau privatizuota", pareiškė Seimo kultūros, švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas Bronislovas Genzelis. Seimo komiteto vadovas mano, jog reikia kuo greičiau priimti jau parengtą sostinės, taip pat atskirą Vilniaus senamiesčio įstatymą.

Kultūros vertybių apsaugos departamento direk-

torius Jonas Glemža pranešė, kad Pasaulio bankas Vilniaus senamiesčio ekonominio atgaivinimo strategijai sukurti

yra skyręs 195 tūkstančius dolerių. Tokią programą planuojama parengti iki rudens.

NATO NARYSTĖ – LIETUVAI

(JAV LB Krašto valdybos pranešimas)

Vertė Juozas Ardys

Liepos 10 d. popietiniame posėdyje JAV Kongreso Tarptautinių santykių komitetas (The House International Relations Committee) beveik vienbalsiai nutarė priimti rezoliuciją H.R. 3564 tokią, kaip ją pateikė šio komiteto pirmininkas Benjamin Gilman. (Prieš ją balsavo kongresmenas Harry Johnston, demokratas, atstovaujantis Floridos valstijai) Šis dokumentas greičiausia bus priimtas kitą savaitę Atstovų rūmuose.

Naujoje H.R. 3564 – NATO Lengvatinio Išplėtimo akto (The NATO Enlargement Facilitation Act of 1996) redakcijoje, yra dvi išlygos, kurios būtų labai palankios Lietuvai. Toji dalis, kuri pabrėžia ypatingą Lietuvos, Latvijos ir Estijos saugumo situaciją, vėl yra įrašyta į šį dokumentą. Lietuva specialiai minima Regioninėje Oro Erdvės Iniciatyvinėje programoje (Regional Airspace Initiative program – RAI), nes oro erdvės apsaugos problema Lietuvoje – labai kritiška.

Bet JAV lietuviai nedalyvauja šiame politiniame procese taip gausiai, kaip turėtų dalyvauti. Todėl mes vis prarandame galimybes įstatymų leidybos kovose pasiekti NATO narystę Lietuvai. **Mums reikia Jūsų pagalbos. Niekas kitas neįtikins Jūsų senatorių arba kongresmenų pasisakyti už kuo greitesnį Lietuvos įjungimą į NATO.**

Įstatymų leidybos

kovos dabar perkeliama į Senatą, kur bus svarstomas **Dole, Brown, Helms pasiūlytas NATO išplėtimo aktas – S. 1830.** Jame neminimi Baltijos valstybių politikos klausimai, nes tokį punktą išbraukė vienas šio dokumento rengėjų – senatorius Brown iš Colorado valstijos. Neminimas ir Lietuvos dalyvavimas Oro Erdvės Iniciatyvinėje programoje (RAI). Be to, Lietuva neminama papildomose pagalbos priemonėse, kurios padėtų Lietuvai kuo anksčiau pasiekti NATO narystę. **Visa tai galėtų būti pakeista Lietuvai naudinga linkme, jeigu Jūs skambintumėte savo valstijos senatoriams tel. 202-224-3121.** Šis dokumentas gali būti pradėtas svarstyti Senate šią savaitę, t.y. nuo liepos 15 d. **Todėl skambinkite kaip galima greičiau.**

Lenkijos Prezidentas Kwasniewski pranešė, kad Prezidentas Clinton prieš savaitę pažadėjo, kad Lenkija bus pakviesta į NATO dar šių metų gruodyje. Jeigu Lietuva bus išskirta iš šio proceso, jos nepriklausomybės išsaugojimas tampa itin rizikingas. Lietuva tokiu atveju taptų 21-ojo amžiaus "Dancigo koridoriumi". **Kam teks atsakomybę už Lietuvos praradimą dar kartą?**

Red. pastaba:

LB Clevelando apylinkės valdyba primena, kad skambinti reikia John Glenn ir Michael De Wine jau minėtu telefonu 202-224-3121.



V. Babarsko nuotraukoje: klinikos dovanojimo aktą pasirašo dr. L. Kriaučeliūnas ir Lietuvos Veterinarijos akademijos rektorius, habil.dr. Vidmantas Bižokas

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui

Gerbiamas Pirmininke,

Nuoširdžiai sveikinu Jus aukšto ir garbingo apdovanojimo Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečiojo laipsnio ordinu proga.

Jūs pelnėte šį Lietuvos valstybės apdovanojimą savo ilgamete atkaklia tautine visuomenine veikla, savo dosnumu.

DLK Gedimino ordinas Jums – tai visų tautinę idėją puoselėjančių Amerikos lietuvių įvertinimas.

Džiaugiamės ir didžiuojamės!

Rimantas Smetona
Lietuvių tautininkų
sąjungos pirmininkas

1996m. liepos 9 d.
Vilnius

"KAI TĖVELIS MAN NUPIRKO LŪPINĘ ARMONIKĖLĘ"



Dalia Šilienė

gelbėti Lietuvą ir jai padėti. Mums buvo lengva. Doleris – stiprus, visko gali nusipirkti. Už penkis dolerius – vos paneši produktų."

– Atsimenu, klebonas Francis Virmauskis davė man penkis dolerius, – išterpia Elena Kačinskienė, – visas Velykas paruošiau.

– Iš pradžių nuomojom kambarį, vėliau – butą 6-oje gatvėje. Nuo to laiko šioje apylinkėje ir gyvename. Čia buvo labai aktyvus meninis judėjimas. Turėjome aktorius Aleksandrą Gustaitienę ir Henriką Kačinską, rašytoją humoristą Antaną Gustaitį, operos solistą ir poetą Stasį Santvarą, filosofą Juozą Girnių, dailininką Viktorą Vizgirdą ir kitus. Buvo keturi chorai: bažnytinis, bendruomenės choras, kuriam vadovavo Gaidelis, "kairiųjų" – "Sandaros" ir "raudonųjų", vadovaujamas Dirvelės. Bet mes čia niekada nepasiekėm Lietuvos chorų lygio, nė per pusę. Amerikoje sunku dirbti: žmonės – išsiblaškę, gyvena toli vienas nuo kito, laikas tiesiog tirpsta."

1949 metais į Bostoną atvyko ir kompozitoriaus brolis Henrikas. Jis čia kelis metus dėstė lituanistinėje mokykloje ir kartu su A. Gustaitiene vadovavo dramos studijai.

– Nepatogu girti savo brolių, bet jis tikrai buvo labai geras aktorius, nepaprastai geras. Kai aš rašiau muziką dramai, tai jis man patardavo, kaip muzikos priemonėmis išreikšti tam tikras vaidinimo situacijas.

Netrukus Henrikas vedė ir išvažiavo į Niujorką. Gavęs darbą "Amerikos balse", persikėlė į Vašingtoną. Mirė 1986 metais rugsėjo 28 d. Floridoje, Sunny Hills.

– Kaip patekote į Berkeley koledžą? – klausiu kompozitoriaus.

– Užtruko tris metus. Profesorius John Bavicchi, kurį matėte per Šv. Petro mokyklos jubiliejų, pamažu paruošė kolegijos vadovybę, kasmet įtraukdamas mane per studentų egzaminus. Paskui parašiau muziką ir suruošėm koncertą Jordan Hall. Jame dalyvavo iš Berkeley koledžo. Po šio koncerto jie pakvietė mane pokalbiui. Koledžo vadovybė ieško gero charakterio žmonių, nes reikia dirbti ir su studentais, ir su profesoriais. Sunku patekti. Būna, kad po metų ir atleidžia. Bet su amerikonais yra lengviau dirbti: jie greitai ima bendradarbiauti, padeda, tampa draugais. Lietuviai – atsargesni, lėčiau susidraugauja. Amerikonai tuoj ima naudoti "nicknames". Ir aš turėjau: iš pradžių mane vadino Kačinsku, paskui Džeronimu, paskui Džerom, paskui Mister J.

Bostone yra 8 universitetai, 30 kolegijų, pasirinkimas – didelis. Dabar norint patekti, reikia daktaratų, pasižymėjimų. Aš siūliau keletą lietuvių, bet... Tai per senas, tai per maža apimtis, ką gali dėstyti. Bet kituose universitetuose anksčiau dirbo lietuviai: Vytautas Marijošius – Hartfordo, Aleksandras Kučiūnas – Seatlo, Darius Lapinskas – Sant Paulo universitete Čikagoje. Aš Berkeley išdirbau 19 metų, pasitraukiau, kai man suėjo 80 metų. Jau buvo nebeapatogu dirbti, reikėjo užleisti vietą jaunesniems. Be to, turėjau slaptą viltį apie Lietuvą, o darbas kolegijoje užėmė daug laiko. Kai išėjau, parašiau keletą kūrinių, pradėjau aprašinėti savo gyvenimą, toliau dirbau Šv. Petro bažnyčioje.



Raimonda Mikatavage

Viena iš svarbiausių gyvenimo Amerikoje vertybių yra gera kredito istorija. Jei jūs pastoviai laiku apmokate savo sąskaitas, tai yra galimybė, kad Jums bus suteiktas papildomas kreditas, kaip, pavyzdžiui, paskoloms arba kredito kortelėms gauti.

Yra trys pagrindiniai kredito informacijos biurai: TRW 1-800-682-7654, Equifax 1-800-685-1111, ir Trans Union 1-800-916-8800. Tie biurai surenka asmens kredito patikimumo informaciją ir parduoda jos prašantiems kreditoriams. Jei jūs turite kredito kortelę arba gavote paskolą mokslo išlaidoms padengti, automobiliui arba namui pirkti, toji informacija tampa jūsų kredito istorijos dalimi. Finansų istaigoms, jums kreditą teikiančioms parduotuvėms jūsų kredito informacija yra prieinama.

Jei manote, kad jau pradėjote kaupti savo kredito informaciją, jūs galite gauti jos kopiją, skambindami jau minėtais telefonais. Jums paaiškins apie informacijos gavimo eigą. TRW kasmet duoda vieną nuorašą nemokamai. Prašymą paduokite raštu, nurodydami savo pilną pavardę, vardą, jūsų vyro ar žmonos vardą, paskutinių penkerių metų gyvenamosios vietos adresus, socialinio draudimo numerį ir vairavimo leidimo kopiją ar kurią nors sąskaitą, patvirtinančią jūsų dabartinį adresą. Pasiųskite šį prašymą ir pasiųskite į TRW P.O. Box 8030, Layton, Utah, 84041-8030.

Venkite bendrovių, reklamuojančių iš karto kreditą, nežiūrint jūsų buvusios kredito istorijos. Taip dažniausia elgiasi nepatikimos bendrovės. Norėdami sudaryti kredito istoriją, jūs privalote gauti kreditą iš sąžiningos bendrovės arba banko, palaikančio ryšį su kredito biurais. Bandykite gauti laikiną kredito kortelę iš savo vietinės parduotuvės. Jums gali pavykti gauti kortelę su maža kredito riba – maždaug 250 dolerių sumai.

Jei nepavyksta rasti banko ar parduotuvės, kurios jums suteiktų kreditą dėl nepatenkinamos jūsų kredito istorijos, pasirinkite užstatu garantuotą paskolą. Pavyz-

Naujakurių rūpesčiai KREDITO ISTORIJA

džiui, jūs galite banke atidaryti 1,000 dolerių taupomą sąskaitą ir tuo pačiu metu gauti 1,000 dol. paskolą. Dauguma bankų jums mielai duos jums užstatu garantuotą paskolą, užšaldydami jūsų taupomą sąskaitą. Vykdykite savo mėnesinius mokėjimus per visus 12 ar 24 mėnesius anksčiau nustatyto termino, nurodyto banko iškeltose sąlygose. Pasiteiraukite taip pat dėl aukščiausių palūkanų ir pasirūpinkite, kad jūsų kreditorius raportuotų centriniam kredito biurams. Panašiai galima susitarti ir su kredito kortelių bendrovėmis. Taip pat prižiūrėkite, kad jūsų indėlis neštų pažadėtą palūkanas ir būtų saugus. Sutartų sąlygų bus laikomasi, išskyrus tą atvejį, kad jūs negrąžinate paskolos.

Jei neturite 1,000 dolerių užstatui, bandykite rasti asmenį, pavyzdžiui, giminaitį, kuris sutiktų su jumis kartu pasirašyti paskolą. Tuo jis garantuoja, kad jūs sumokėsite skolą. Bankas patikrins už jus garantavusio asmens kredito istoriją, kad galėtų apsispręsti, ar duoti paskolą, ar ne. Taip pat pasirūpinkite, kad bankas pranešintų apie paskolos sąlygų laikymąsi kredito biurams.

Pradėkite kaip galima greičiau kurti gero kredito istoriją. Jei jūsų prašymas suteikti paskolą yra atmetas, sužinokite priežastį. Ar tai sąlygojo jūsų buvusio kredito istorija, ar gaunamų pajamų dydis, ar tarnybos laiko trukmė, ar kurios kitos priežastys? Skambinkite kredito biurui ir pareikalaukite savo kredito istorijos pranešimo kopijos. Šis pranešimas (raportas) nieko nekainuoja, jei jo prašote ne vėliau kaip po trisdešimties dienų nuo jūsų prašymo gauti kreditą atmetimo.

Kredito kortelės – ir palaima, ir prakeikimas

Svarstant būsimą pirkinių, verta laikytis tokio požiūrio: jei aš jo nepajėgiu įsigyti, tai ir nežadu pirkti. Taip jūs finansiškai įsitvirtinsite geriau už daugelį kitų. Pavydžiui, pirkdami namą ir automobilį, užsitrauksite skolą. Bet šalia to turėsite ir dar daug kitų mėnesinių įsipareigojimų. Tai bus sąskaitos už vandenį, elektrą, telefoną ir t.t. Todėl stenkitės nepatekti į bėdą su kredito kortelėmis.

(Bus daugiau)



Klaipėdos miesto tarybos pirmininkas Vytautas Čepas sveikina kompozitorių Jeronimą Kačinską, pranešdamas, kad jam suteiktas Klaipėdos miesto garbės piliečio vardas (1991 m., nuotrauka iš J.Kačinsko archyvo)

LIETUVOJE, KARUI BAIGIANTIS



Balys Brazdžionis

Šiame numeryje pradedame spausdinti Balio Brazdžionio atsiminimus. Juose tarsi gyva Lietuva, kurios laukuose nuožmiai drąskosi du plėšikai, pasigviešę mūsų laukų ir girių, mūsų duonos ir gintarinio pajūrio. Sužvėrėję, kupini neapykantos nuo amžių šioje žemėje gyvenusiems.

Dėkojame prisiminimų autoriui ir kviečiame kitus skaitytojus savaisiais pergyvenimais pasidalinti. Atsiminkime, kad baisiųjų lūžių metai greitai tirpsta is-

torijos ūkanose. Niekas kitas negalės pasakyti apie juos visos tiesos, kaip tai galite padaryti jūs – šių įvykių liudininkai.

Kiekviena civilizuota tauta stengiasi išsaugoti savo gyvą istoriją, perduoti ateinančioms kartoms, neleisti jos suklustoti svetimiesiems, siekiantiems bet kokiomis priemonėmis pateisinti savo valdovų pikta-darybes.

Ten, kur Mūša miela plaukia, kur Nevėžis raitosi, pražydo mano jaunystės dienos. Ten išmokau savo gimtosios kalbos ir pamilau tą brangiąją žemės kertelę. Nepamiršiu, kol mano širdis plaks, tą žaliųjų laukų, tviskančių ežerų, čiulbančių viversėlių, margųjų gegučių, ir dar visokių grožybų. Kokie malonūs ir artimi vaidenasi tie vaizdai kasdien... Viskas prieš akis stojasi, lyg šiandien ten būtum. Tai mano močiutės nuopelnas, kad tiek

daug meilės savam kraštui ji įdiegė, mane mažą supdama, dainas per naktis išdainuodama, savo rūpestėlius rokuodama. Ak, kokios tos jaunystės dienos brangios! Kokios brangios dienos buvo laisvoje Tėvynėje...

Lietuva – tai žodis brangiausias. Už šį vardą tūkstančiai šio gintaro krašto sūnų ir dukterų kovojo, kovoją ir nenustos kovoję... Tik-tai gyvybės gėsta pačioj jaunystėj, kraujas liejasi už šią bočių žemę iki šios dienos. "Kada mūsų krašte nebebus tų baisių vargų?" – sušunkame ne vienas.

Sėdžiu dabar kambaryje ir galvoju: kada gi tos grįžimo valandos ateis? Kada vėl mano širdy bus tikras džiaugsmas, mintyse pinsis naujos idėjos, nauji užmojai, darbai? Esu taip toli nuo gimtojo krašto, bet jo kovos dvasia tokia artima, nes mano broliai ja kasdien tėvynėje gyvena. Štai netolimos praeities vaizdas, kuris liks gyvas visad, nes mano akys re-

gėjo, širdis pergyveno.

1944 metais, kai Lietuvą apgaubė frontas, tarp dviejų plėšriųjų žvėrių ji buvo draskoma, deginama, kryžiuojama. Žydint liepomis, mūsų kraštą perplėšė per pusę. Mielasis Vilnius, Kaunas, Panevėžys, Šiauliai liko raudonųjų paglemžti, o Žemaitija ir dalis Suvalkijos rudojo rankose. Tarsi sunkus akmuo tada slėgė Žemaitijos kampelį, kuriame virė pasirengimas frontui, didžiausias bruzdėjimas. Šiame katile maišėsi tūkstančiai likimo valiai atsidavusių lietuvių, likusių be namų, be duonos, be ramybės. Ties Kvedarna, Pajūriu, Švėkšna, Rietavu, vėliau prie Varnių, Skaudvilės, Raseinių rausė jie prakaituodami savo prosenelių krauju apšlakstyta žemę. Vyrai ir moterys kasė apkasus, minavo laukus, kelius.

Kas juos vertė tai daryti? Ogi rudmarškinių atgręžti šautuvai, virš galvų iškeltos jų buožės. Šio darbo negalėjo atsisakyti nė vienas ūkininkas, moksleivis, inžinierius, policininkas ar bet kas kitas. Ilgos darbų valandos ir blogas maistas ne vieną pavertė paliegėliu. Į apkasų ruošimo vietas kasdien veždavo naujų darbininkų, nes rudasis vokiečių norėjo, kad lietuvių rankomis būtų padaryta užtvara raudoniešiams. Žmonės bėgo iš tų darbų, nes buvo aišku, kad su tuščiais grioviais prieš nesulaikys. Vokiečiai juos gaudė ir vežė: vienus prie darbų, kitus į nežinią, trečius į Vokietiją surakintomis rankomis.

Netolimas frontas sudarė geras sąlygas veistis raudonųjų siunčiamiems banditams. Jie ne su vokiečiais kovėsi, o tiesiog terorizavo nekaltus lietuvius, plėšė, kankino ir žudė ramius gyventojus. Daug buvo permesta desantininkų, bet šie vengė dienos šviesos, nes kariuomenės buvo daug. Patykoję, kur geresnės plėšikavimui sąlygos, puldavo iš pasalių. Didžiausiais savo priešininkais laikė Lietuvos partizanus, kurie tęsė nelygią kovą su okupantais.

Žiauri tragedija įvyko vieną spalio mėnesio naktį nedideliame Dyžų kaime. Jame – vos kelios sodybos, išsimėčiusios prie Akmenos upelio, kurio krantai buvo krumokšniais apaugę. Ūkininkai gražiai gyveno ir darbu kūrė savo ateitį. Vienok atėjo eilė ir šiam kaimeliui pajusti, kas yra karo žiaurumas.

Banditų būrys vidurnaktį užpuolė ūkininko Bekaus sodybą. Apsupę iškrėtė, atėmė geresnius daiktus. Pas

ši ūkininką buvo pabėgėlė rusė, kuri banditams ir papasakojo, kas šiame kaime yra. Išdavė ji ir ūkininkų Kuizų šeimą, pasakydama, kad joje yra keli ginkluoti vyrai, priklausantys partizanams. Banditai subruzdavo ir pagrobė turtą išgabeno į mišką. Įsakę Bekų šeimai niekur neišeiti, išsiskubino užimti Kuizų sodybą.

Prislinkę prie trobos, ėmė barbenti į langus. Kuizai kurį laiką neatsiliepė, bet pamatę, kad kiemas pilnas ginkluotų vyrų, turėjo atsiliepti. Banditai pareikalavo įleisti juos į vidų. Uždegus lempą, ūkininkai persigando: automatus atstatę, į trobą brovėsi barzdotti, apiplėšę žmogžudžiai, kurie tuoj pat ėmė šeiminkauti. Keli iš jų nutvėrė seną motiną, vertė ją rodyti, kas yra brangesnio namuose, kur sūnūs, kas šioje šeimoje turi ginklų. Kiti griebė viską, kas pakliuvo: lašinius, duoną, drabužius. Netikėtai rado krepšelį su maistu, parengtą kelionei. Banditai puolė grasinti motinai, reikalaudami pasakyti, kam tas maistas esąs skirtas. O buvo visa tai sudėta sūnui, kuris turėjo netrukus išvykti į kelionę, vykdydamas partizanų vado įsakymą. Motina kentėjo kamantinėjama, kol baigėsi jėgos ir viršų pradėjo imti baimė. O banditai, įrėmę užtaisytus ginklus į krūtinę, dar žiauriau kankino. Pagaliau ji nebeišlaikė ir pasakė, kad ant šieno ilsisi į kelionę besirengiantys vyrai. Tada banditai, troboje palikę sargybą, šoko į daržinę.

Ten miegojo Kuizų sūnus Stasys ir du jo draugai. Kažkuris iš jų pajuto šlamesį ir svetimą griebiančią ranką. Banditai tikėjosi juos paimti miegančius. Vyrai nepabūgo, suspėjo pagriebti ginklus. Vieni banditai nusivertė nuo šieno, kiti ropštėsi aukštyne, šaudydami serijomis. Aštuoniolikmetis Kuizų sūnus sušuko:

– Geriau mirsiu, bet nepasiduosiu! – ir šoko tiesiog į kulkų liutų. Banditai suvokė, kad ne vienas ir iš jų gaus čia galą. Šaudydami tiesiog į šieno kūgį, pradėjo trauktis. Tuo momentu iš kito kaimo, kur buvo partizanų būstinė, pasigirdo šūviai. Juos išgirdę banditai spruko į pakalnę. Dar keli šūviai ir viskas nutilo. Kuizų sūnus buvo pervertas penkiomis kulkomis į kaklą ir krūtinę. Kitas dejavo:

– O Lietuva... o Jėzau... aš žystu nekaltai... mano gyvybė, Jė... – ir nutilo amžinai. Trečiasis vyras buvo mažiau tesužeistas, bėgo į kambarį.

(Bus daugiau)

PERTEKLIŲ EKONOMIKOS MODELIS

(Tęsinys)

Pastaruoju metu pasaulio ekonominėje politikoje monetarinis modelis dominuoja. Jis taikomas ir Rytų Europos, ir Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalyse. Taigi ne tik JAV, bet ir Rytų Europos valstybių ekonomistai turėtų domintis priežastys, dėl kurių monetarinis modelis sukelia neigiamas socialines ekonomines pasekmes. Galima nurodyti dvi pagrindines jų priežastis.

1. Pasaulinės rinkos ir nacionalinės ekonomikos tikslų prieštaravimas

Monetarinis modelis, pritaikytas vienoje kurioje šalyje, iš esmės parankus tarptautiniam kapitalui. Į šali, kurios ekonomikoje veikia monetarinis modelis, užsienio kapitalas gali drąsiai keliauti, nes yra sukurtos būtinios sąlygos jį apsaugoti ir gauti pelno.

Žinoma, vertinant siauru ekonominiu požiūriu, investicijos, į valstybės (ypač besivystančios) ekonomiką, atkeliavusios iš užsienio, atlieka teigiamą vaidmenį: plėtojama gamyba, žmonės turi darbo. Tačiau vertinant šių investicijų poveikį pirmiausia besivystančių šalių socialiniams interesams, tenka pripažinti, kad naudos mažiau negu žalos. Vienintelis tarptautinio kapitalo tikslas – pelnas. O pelnas didėja ten, kur darbo jėgos kaina – maža. Todėl kalbėti apie besivystančių šalių gyvenimo

Stasys Alšėnas

lygio kilimą, daugėjant užsienio šalių investicijų, reikia labai atsargiai. Realios žmonių pajamos gali šiek tiek padidėti, bet jos niekada nepriartės prie išsivysčiusių šalių standartų. Pavyzdys – Pietų Amerikos šalys, Filipinai, Tailandas ir t.t. Kita vertus, nepamirškime, kad besivystančios šalys gamina pigesnę produkciją, kuri atkeliavusi į išsivysčiusių šalių rinką, sukelia nedarbą. Pastaruoju metu nedarbo problema rūpi ne tik JAV, bet ir daugeliui Vakarų Europos valstybių.

Socialiniu požiūriu šalys, eksportuojančios kapitalą, pralaimi ne vien tik dėl pigios produkcijos konkurencijos, bet ir dėl kitos priežasties. Socialiai veiksmingai ir rezultatyviai reguliuoti finansinius procesus įmanoma tik vienos valstybės ribose. Tarptautinis kapitalas nepriklauso jokiai valstybei, nes nėra tarptautinės, o tiksliau, pasaulinės valstybės.

Tačiau kai nacionalinių pajamų dalis patekusi į bankus ar kaip kitaip "išsitaško" po pasaulį, t.y. dalis šalies kapitalo iškeliuoja "ieškoti" didesnio pelno už šalies ribų, nacionalinis vartotojas tam tikros dalies pajamų netenka, sumažėja jo perkamoji galia. Nacionalinis produktas turi būti išpirktas, nes priešingu atveju gali tekti siaurinti gamybą. Lieka vienintelė galimybė – padidinti pinigų

masę ir taip sustiprinti perkamąją galią. O tai sukelia infliaciją, smunka gyvenimo lygis.

2. Pinigams nepagrįstai priskiriama savybė valdyti BNP

Vadovaujantis monetarinio modeliu vyrauja nuostata, kad pinigai iš esmės lemia nacionalinio produkto augimą. Manoma, kad kasmet šiek tiek padidinant pinigų masę, garantuojamas bendrojo nacionalinio produkto padidėjimas. Reguluojant pinigų masę, kartu stengiamasi palaikyti infliacinę defliacinę pusiausvyrą.

Tačiau infliacija priklauso ne vien tik nuo pinigų masės padidėjimo ar sumažėjimo. Tikrasis infliacijos šaltinis – tai ūkinio ciklo nestabilumas, atlyginimų priedai, medžiagų kainų šuoliai, valdžios sprendimai ir t.t. Pagal monetarinį modelį su tuo kovojama panaudojant makroekonominių priemonių spaudimą t.y. reguliuojant palūkanas ir taip keičiant pinigų kiekį rinkoje.

IŠVADA. Finansų sistema, paremta monetarinio modeliu, aukštomis bankinėmis palūkanomis bei orientuota į pasaulinę rinką, neišvengiamai sukelia gyvenimo lygio smukimą. Šalys, siekiančios ryškios socialinės ekonominės pažangos, turi atsisakyti monetarinio modelio. Monetarinio modelio pakaitalas galėtų būti "perteklių ekonomikos" modelis.

REKLAMA

Vladas Vijeikis



Labiau pagyvenę mūsų tautiečiai prisimena Lietuvos koperatyvą "Paramą". Tarp kitų savo darbų "Parama" kepė duoną ir paskelbė šūkį: "Dievas davė dantis, "Parama" duos duonos!". Labai patraukli komercinė reklama. Anais laikais ji buvo tikrai įtikinanti. Bet šiais, kada niekas niekuo ne-

betiki, jos vertė – labai abejotina. Visi gerai žinome, kad dantys iškrinta. Be jokio pranešimo. Žiūri, kad jau nėra. Taigi Dievas davė, jis ir atėmė. Jokių ginčų negali pradėti. Čia tau ne bendruomenės susirinkimas.

Tokiais patvarkymais labai džiaugiasi dantų daktarai. Jie tau sudės naujus dantis, su kuriais gali kramtyti ne tik "Paramos", bet ir bet kokią duoną.

Taigi, reklama negalima pasitikėti. Tiek Lietuvoje, tiek ir Amerikoje. Šia proga prisiminiau "Nivea" kremą, kuris mano laikais (labai seniai) buvo reklamuojamas Lietuvoje kaip stebuklingas preparatas, panaikinantys raukšles ir tuo būdu atjauninantis. Dabar, žiūriu, kad apie tą patį kremą dar tebeskelbiama Amerikoje. O moterėlių veidai amžiaus įtakoje kaip raukšlėjosi, taip ir tebesiraukšlėja. Tačiau naujos moterų kartos dar tiki: o gal padės.

Reklamos galia – didelė. Todėl "Dirvoje" skelbimus labai atidžiai skaitau. O gal rasiu ką nors naudingo?



PAVYZDYS

Juozapas Dirvonėnas

Senais laikais liezuvingas draugelis papasakojo tokią istoriją.

Vienoje įstaigoje dirbo labai liesas ir šiaip jau neišvaizdus viengungis vyras. Slapčiomis žvilgčiodavo į savo bendradarbę – putlią raudonskruostę našlėlę, bet niekam savo jausmų nerodė, nes suprato, kad jo meilė atsako nesulauktų.

Bet štai kartą simpatiškoji moterytė ėmė ir pati pakvietė jį į svečius žadėdama, kad jie puikiai praleis laiką. Vargšas iš tos laimės nė nedrįso paklausti, kokia proga jam suteikta ši malonė. Kiek begalėdamas išsipuošė ir tiksliai nurodytu laiku pasibeldė į bendradarbės namų duris. O toji, tarsi seniai šios dienos laukusi, nusivedė jį tiesiai į miegamąjį ir pareiškė:

– Renkis, Apolinarai.

– Bet kaip čia dabar, taip iš karto, net nepakalbėjus?

– Viskas bus vėliau.

O dabar nusirenk visai visai, supranti. Ir aš tuoj sugrįšiu, – švelniai, bet reikliai sako

jam, rodydama į paklotą lovą.

Ko čia nesuprasi...

Tik kad rankos baisiausiai dreba, sagų nebesuranda.

Kaip ir buvo pažadėjusi, moteriškė netrukus grįžo. Tik ne viena, o kokių ketverių metų sūneliu vedina.

– Matai tą dėdę?

klausia, rodydama į persigandusį ir nieko nebesusigaudantį Apolinarą. – Ar patinka?

Ir staigiu judesiu nutraukė nuo jo anklodę.

– Ar patinka, klausiu?

– Ne-e-e, – baimingai lemena vaikas. – Tas dėdė – vieni kaulai.

– Tai va, sūneli, ir tu toks būsi, jeigu manų košės nevalgysi.

Gal iš tikrųjų Lietuva jau tampa kažkuo panašiu į tą vargšelį Apolinarą? Gal tikrai įsikurs kokia turistinė bendrovė, kuri specialiai veš vaikus ir paauglius, kad jie, namo sugrįžę, labiau savo kraštą gerbtų, labiau įvertintų tai, ką jų tėvai yra pasiekę?

Pasakotojas nutylėjo, kaip tokiu savo vaidmeniu buvo patenkintas Apolinaras.

*Lydėdami gestančią žarą
vėlai
pakilo į dangų margi
sakalai...*

*... Tačiau iš dangaus nei
anksti, nei vėlai
negrįžo į žemę margi
sakalai.*

Putinas

Graikų mitologijoje yra pasakojimas apie Dedalo sūnų Ikarą, kuris vašku sulipdytais sparnais perdaug priartėjo prie saulės. Vaškui ištirpus, Ikaras nukrito į Egėjaus jūrą.

Nors neva tai įvyko labai, labai seniai, tačiau mitas išliko amžiams. Jis tapo simboliu, išreiškiančiu žmogaus nenumaldomą troškimą siekti to, kas sunkiai pasiekama, kas reikalauja ryžto, drąsos, bet kokių abejonių nugalėjimo.

Nepriklausomybę atgavusi Lietuva tarpukario metais dėjo daug pastangų, siekdama tapti lygiateise laisvų valstybių šeimos nare. Po daugelį metų trukusios brutalaus caro okupacijos reikėjo ieškoti būdų, kaip išgarsinti Lietuvą pasaulyje. Ir štai du Lietuvos sūnūs, Steponas Darius ir Stasys Girėnas, abu vienmečiai (gimę 1896 metais Lietuvoje), patyrę, aukštos kvalifikacijos lakūnai, JAV kariuomenės savanoriai, išsimokslinę ir aviatoriaus specialybę įsigiję Amerikoje, tapo Lietuvos Ikarais.

Patriotiškų jausmų įkvėpti, Lietuvos ir Amerikos lietuvių remiami bei skatinami, jie 1933 metų liepos 15 dieną, 15 val. 11 min. pakėlė "Lituanikos" sparnus New York'o orauostyje, pasiryžę perskristi Atlantą ir nusileisti laikinoje sostinėje – Kaune. Lietuva jų laukė ne vien su gėlėmis ir orkestrais, bet ir su nepaprastu pasididžiavimu jų žygiu, kurio dėka Lietuvos vardas pateks į dar gana jaunos aviacijos istoriją. 1927 metų pirmas istorinis transatlantinis Charles Lindbergo sėkmingas skrydis per Atlantą tarp Rhode Island ir Paryžiaus buvo ir tarptautinė sensacija, ir nepaprastai reikšmingas įvykis žmonijos istorijoje. Nuo to laiko niekas nedrįso leisti į tokį rizikingą žygį.

Deja, nebuvo lemta Lietuvos sakalams sugrįžti į gimtąją žemę, nes 1937 metų liepos 17 dieną "Lituanika" sudužo Soldino miškelyje, vos apie 130 km. nuo Kauno, kurio orauostyje tūkstantinės minios laukė narsiųjų lakūnų. Laukiančiųjų džiaugsmas virto ašaromis ir rauda, kai

Aurelija M. Balašaitienė



Dariaus ir Girėno paminklas jų žuvimo vietoje. Prie jo – paminklo prižiūrėtojas J. Sanvaitis (Nuotrauka daryta 1987 m.)

juodu kaspinu papuoštas voikiškas lėktuvas atskraidino ... du karstus. Tai buvo visos Lietuvos giliai išgyvento ir sunkiai užmirštamo gedulo laikotarpis, o tokių laidotuvių Lietuva turbūt niekada nėra mačiusi.

Tada buvau dar maža mergaitė, bet puikiai prisimenu tos tragiškos dienos viešnagę su tėveliais Kaune. Manė palikę Julijos Lozoraitytės–Vaicekauskienės namuose, tėveliai nuvyko į orauostį, o mudvi su aukle sėdėjome prie radijo aparato. Su dideliu susidomėjimu klausiausi pranešimo apie laukiamą skrydį, apie susirinkusią minią ir lakūnų pasitikti atvykusius šeimos narius, bet iš pabaigą buvo sunkoka

suprasti radijo komentatorių kimstantį balsą. Man buvo aišku, kad atsitiko kažkas labai negero. Po daugelio valandų tėveliai grįžo išbalusiais veidais ir paraudusiomis akimis. Aš pajėgiau suprasti jų skausmą ir liūdesį ir pati pravirkau, kai man tėvelis pasakė, kas įvyko.

Liepos 17 dieną sukanke 63 metai nuo Dariaus ir Girėno žuvimo. Bet laiko tėkmė neturi jokios reikšmės, nes jų tragiškai pasibaigęs žygis liks Lietuvos epo amžina dalimi, kaip kad graikų mite išliko Ikaras. Jiedu pasauliui įrodė, kad drąsūs lietuviai gali nugalėti Atlantą. Tuo metu šis skridimas buvo kai kas daugiau, negu herojiškas drąsulių žygis.



Julius Sanvaitis uždega žvakutes ant Dariaus ir Girėno paminklo (1987 m. lapkričio 1 d.)

A.† A.

NELEI MOCKUVIENEI

mirus, dukroms RŪTAI, VILIJAI, sūnui GINTARUI su šeimomis, seserims RIMANTAI ir MARYTEI bei visiems kitiems artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Jonas ir Dalia Maurukai

Vyksta "Dirvos" prenumeratos vajus!

NAUJŲJŲ SKAITYTOJŲ SARAŠAS

1. Stasys Škėma – Toronto, Canada
2. Kęstutis Genys – Kaunas, Lietuva
3. Povilas Šidlauskas – Delran, NJ
4. Vladas Audėnas – Union, NJ
5. Povilas Mitalas – Jacksonville, FL
6. Lithuanian Citizens' Soc. – of Western PA
7. Mr. & Mrs. Levenson Coleman, – Dauphin Island, AL
8. Dr. Vytautas Grykšas, – Kretinga, Lietuva
9. Dr. Algirdas Šlepavičius – Klaipėda, Lietuva
10. Jonas Tamošaitis – Skirsnemunė, Lietuva
11. Dr. Arvydas Valavičius – Klaipėda, Lietuva
12. Česlovas Kiliulis – Lexington, MA
13. Elena Norkus – Waterbury, Ct
14. Balys Brazdžionis – Lowell, IN
15. Dalia Šilienė – So. Boston, MA
16. Remigijus Bistrickas – Beachwood, OH
17. Dr. Petras Jokubka – Chicago, IL

Dėkojame visiems, užsiskiusiems "Dirvą"!

AUKOTOJŲ SARAŠAS "DIRVOS" APIPLĖŠIMO NUOSTOLIAMS PADENGTI

- | | |
|--|-------|
| 97. Vytautas Abraitis, Palm Coast, FL | \$100 |
| 98. A. ir D. Misiuliai, Lockport, IL | \$100 |
| 99. E. Drukeinis, So. Pasadena, FL | \$100 |
| 100. M. Rumbaitis, Daytona Beach, S. FL | \$50 |
| 101. Jane ir Edvardas Šišai, Santa Monica CA. | \$30 |
| 102. Algirdas Zenkus, Webster, MA | \$25 |
| 103. Simas Augaitis, Watertown, CT | \$20 |

*Dėkojame visiems, kurie aukoja "Dirvai" –
apiplėšimo nuostoliams padengti. Jūsų parama leis
išigyti geresnę įrangą, reikalingą laikraščio
leidimui.*

*Gerbiamieji aukotojai! Jeigu neradote savo
pavardės paskelbtuose aukotojų sąrašuose
("Dirvos" 23-28 numeruose) arba pastebėjote
kokių nors netikslumų, labai prašytume tuoj mums
pranešti.*

Redaktorius ir "Vilties" draugija



**SPORTINIAI MARŠKINIAI (T-SHIRTS)
IR KREPŠINIO KAMUOLIAI, PAGAMINTI
LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS LEIDIMU (LICENSE),
SIEKIANČI PADĖTI LIETUVOS SPORTUI IR DALYVAVIMUI
1996 m. OLIMPIADOJE, ATLANTA, GEORGIA**

MARŠKINIAI: MARGI (TIE-DYED) – XL____, L____, M____ \$25.00____
JUODI AR BALTI – XL____, L____, M____ \$20.00____
(XXL PRIDĖTI \$3.00)

KREPŠINIO KAMUOLIAI: Trispalviai su komandos emblema,
Sąjungos Marčiulionio ir Arvydo Sabonio parašais\$25.00
PERSIUONTIMAS (U.S.A.) VELTUI

Užsakymus su čekiu ar pašto perlaide siųsti: RBBMC / R.B. BUTKUS
60 E. 212 St.
EUCLID, OHIO 44123-1061
1(216) 732-8250

VARDAS / PAVARDĖ: _____
ADRESAS: _____

TELEFONAS: _____

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ ŠIMTMETIS

Šią vasarą į Jungtinių Amerikos valstijų Atlantos miestą suvažiavo tūkstančiai sportininkų iš viso pasaulio. Čia vyksta Olimpinių žaidynės. Lygiai prieš 100 metų Pjero de Kuberteno iniciatyva jos vėl buvo atgaivintos ir surengtos Atėnuose, Graikijoje – olimpiadų tėvynėje.

Iš tikrųjų olimpinių žaidynių istorijai jau beveik trys tūkstančiai metų. Pirmosios žaidynės, kurias yra aprašę istorikai, įvyko 776 m. prieš Kristaus gimimą. Jos

Edvardas Šulaitis

truko tik vieną dieną ir apėmė tik vieną rungtį – bėgimą. Vėliau žaidynių programa buvo plečiama. Įtrauktos žirgų lenktynės ir kumščių kovos. Pastaroji rungtis buvo pati sunkiausia, nes sportininkai kovodavo plikais kumščiais, kad, tikrame kare sutikę priešą, mokėtų kautis su juo ir be ginklo. Žaidynėse galėjo dalyvauti tik Graikijos piliečiai vyrai. Moterims net stebėti kovas nebuvo leidžiama.



Jubliejinę tautinių šokių šventę prisimenant. Ed. Šulaičio nuotraukoje šokėjų grupė iš Pietų Amerikos, liepos 1 d. pasirodžiusi Čikagos centre – Daley plazoje

Tais laikais žaidynės buvo tokios populiarios, kad net metus pagal jas skaičiuodavo. Ketverių metų laikotarpis buvo vadinamas "olimpiada". Žaidynėmis prasidėjus, net karai tarp atskirų sričių, paskelbus "šventąsias paliaubas", būdavo nutraukiami. Deja, moderniaisiais laikais olimpinių žaidynių tokios pagarbos nebesusilaikė: 1916, 1940 ir 1944 metų olimpiados neįvyko kaip tik dėl karų.

Kai Roma nukariavo Graikiją, olimpinių žaidynių šlovė pradėjo blėsti. Po kurio laiko Romos imperatorius jas visai uždraudė. Tik 1894 metais Paryžiuje įvykusiame Tarptautiniame fizinio lavinimo kongrese jau minėtam prancūzui Pjero de Kubertui pavyko įrodyti jų svarbą. 1896 metais Atėnų olimpiadoje dalyvavo 311 sportininkų iš 13 valstybių. Tačiau netrukus žaidynių populiarumas ėmė sparčiai augti. Ketvirtoji olimpiada, įvykusi Londone, sutraukė 2034 sportininkus iš 22 šalių, o į 24-ąsias žaidynes Korėjoje atvyko 9633 sportininkai iš 160 valstybių.

Priminkime keletą įdomesnių faktų iš naujųjų laikų olimpinių žaidynių. Antroji olimpiada vyko Paryžiuje 1900 metais. Joje leista rungtyniauti moterims.

(Bus daugiau)

Nuoširdžiai kviečiame visus į linksmą ir turiningą Ohio mugę!

Atvykite į Ohio valstijos mugę ir džiaukitės pasaulio kultūros lobiais! Nepaprastoji daugiatautės kultūros diena bus rugpjūčio 11-oji – sekmadienis. Įvairių tautybių atstovų pasirodymai Ohio scenoje tęsis per visą dieną. Įėjimas – nemokamas.

Folkloro festivalis vyks rugpjūčio 2 d., penktadienį. Pradžią – 2 val. p.p. Celeste Centre. Įėjimas – nemokamas.

Visoje mugėje galėsite skaniai pavalgyti ir dalyvauti įvairiose pramogose. Atvykite su šeima. Mugė suteiks jums nepamirštamų įspūdžių.

Norėdami gauti išsamesnių žinių, skambinkite 1-800-BUCKEYE
OHIO PARODŲ CENTRAS Rugpjūčio 2 – 18, 1996



For more information, call
1-800-BUCKEYE



August 2-18, 1996

Get pre-fair discount tickets
and discount Ride Wristband
vouchers through Aug. 1st

fnast



RENGINIŲ KALENDORIUS

•LIEPOS 21-ąją- Pensininkų GEGUŽINĖ!

• Jūrų skautų stovykla rugpjūčio 1-4 d. prie Pymatuning ežero, Pennsylvania State Group Camp Area.

• RUGPJŪČIO 4 d. "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė įvyks L. ir V. Apanių sodyboje.

• RUGPJŪČIO 11 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LVS-gos "Ramovė" Clevelando skyrius ir LSS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd.

• RUGPJŪČIO 17 d. 6:00 v.v. – Lietuvių Kultūrinių Darželių vakaronė Gwinn Estate, Bratenahl, OH.

• RUGPJŪČIO 18 d. nuo 12 val. ryto iki 6 val. vakaro Lietuvių namų salėje vyks Cleveland'o Lietuvių klubo gegužinė.

• RUGSĖJO 15 d., Skautininkų draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balašai-

tienės knygų pristatymas.

• RUGSĖJO 28 d., šeštadienį, – Tradicinis Baltų draugystės vakaras Latvių salėje. Rengia Cleveland'o Baltų komitetas.

• SPALIO 18, 19, ir 20 dienomis – BALFo centro valdybos direktorių suvažiavimas Clevelande. Rengia Clevelando skyrius.

• LAPKRIČIO 9 d. Dievo Motinos parapijos choro rudens balius, 7 v.v.

• LAPKRIČIO 16 d. "Lietuvių Dienos" – Gavome pranešimą, kad "Lietuva" neatvyks!

• LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.

• LAPKRIČIO 23 d. – šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kučios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

CLEVELAND'O JŪRŲ SKAUTŲ STOVYKLA

įvyks rugpjūčio 1-4 d. prie Pymatuning ežero, Pennsylvania State Group Camp Area. Skautai kviečia šeimas, kurios norėtų stovyklauti su skautais. Skambinkite Kęstui Petraičiui 531-1058 arba Edžiui Kižiui 546-9729 ir gausite išsamias žinias apie šią stovyklą.

Bendras laužas įvyks rugpjūčio 3 d., šeštadienį, vakare. Visus kviečiame dalyvauti, padainuoti, tiesiog pabūti kartu.

ATNAUJINDAMI PRENUMERATĄ "DIRVAI" AUKOJO:

Mažeika A., Marina Del Rey \$50
Mikonis J., Richmond Hts. \$20
Šimkus V., Naperville \$20
Leknius K., Sun City \$20
Korius Z., Santa Monica \$20
Raulinaitis V., Chatsworth \$20
Milkovaitis K., Yorba Linda \$20
Grigas K., Salinas \$20
Jančiukas A., Coldwater \$20
Brazdžionis B., Lowell \$20
Pauža V., Wallingford \$10
Orantas JM., Roseville \$10
Gepneris J., Union Pier \$10
Vygantas P.V., Dallas \$10
Rudaitis R., Oak Lawn \$10
Memories of Lithuania, W... \$5
Margevičius J., Clev \$5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

• DIRVA • 1996 m. liepos 16 d. • 11 psl.

PENSININKŲ ŽINIOS

Pensininkų klubo tradicinė gegužinė įvyks liepos 21 d., sekmadienį, Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Pradžią 12:00 val. Gegužinė bus įdomi. Numatyta gerų fantų loterija ir įvairi, gegužinei pritaikyta programa. Kviečiame ne vien tik narius bet ir svečius. Tikimės, kad kiekvienas narys atsives naują pensininką arba pensininkę.

Liepos mėnesį gimtadienius švenčia šie mūsų klubo nariai: Vytautas Aušrotas, Emilija Cigienė, Viktoras Degutis, Vitoldas Gruzdis MD, Jadvyga Ignatavičienė, Stasys Ignatavičius, Bernardas Jakaitis, Ignas Janavičius, Bronė Jasiukevičienė, Ona Jokubaitienė, Jonas Kazlauskas, Stasė Mačienė, Jurgis Malskis, Mary Novak,

Stasys Pabrinkis, Aleksas Petraška, Antanas Rukšėnas, Ignas Stankus, Vytautas Stuogis, Antanas Valaitis, Ignas Verbyla, Vytautas Žitkus ir Ona Žygienė. Visiems linkime geros sveikatos.

Numatėme keletą išvykų. Planuojame ekskursiją į Put-N-Bay, Sea-World, ruošiamės aplankyti "The Plain Dealer" laikraščio spaustuve/leidyklą. Kiekvienai išvykai reikia ne mažiau kaip 34 keliautojų. Nesusidarius tokio dydžio grupės, išvykos nebus. Išsamesnes žinias pateiksime gegužinėje.

Mūsų ligoniams, sveikstantiems namuose, o taip pat ir tiems, kurie dar yra ligoninėje arba slaugos namuose, linkime kuo greičiau sustiprėti.

STRONGSVILLE TRAVEL

Tel. (216) 238-6878
1-800-525-8292
Fax (216) 826-1241

Aviabilietai į Lietuvą, Ameriką ir Europos šalis. Prieinamos kainos! Bendradarbiaujame su visomis avialinijų kompanijomis. Bilietai pristatomi į namus.



Žvaigždutė Motiejūnienė (216) 289-0608
Bendrovės dalininkė - Gražina Kudukienė

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:



LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis-Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus



VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL: (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Grupėmis ir pavieniai
pigiausios kelionės šią vasarą į

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania \$2,144

9 dienų Lithuanian Economy Tour 1,499

10 dienų Baltic Capital Tour 2,099

ir kitos

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. arba vien tik skrydžius mažesnėmis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

DIRVA

DIRVOS – VILTIES

GEGUŽINĖ

įvyks
sekmadienį, rugpjūčio 4 dieną

Vinco ir Liudos Apanių
sodyboje
8028 Mullberry Road
Chesterland, Ohio

Pradžia 1:00 valanda

Šilti pietūs, bufeto užkandžiai, gėrimai,
loterija, dainos

Pelnas skiriamas
"DIRVAI"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.

Pinigai pervedami doleriais.

Sutvarkomi palikimai.

Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.

Komerčinės siuntos pagal susitarimą.

MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -

Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

A.† A.

Diplomuotas Ekonomistas EDVARDAS STEPAS (STEPONAVIČIUS)

Gyveno Clevelando priemiestyje Willoughby Hills. Sunkios ligos pakirstas mirė š.m. liepos 3 d. Palaidotas liepos 6-tą Visų Sielų kapinėse. Nuliūdę liko žmona JOANA, sūnus KĘSTUTIS, marti GIDONĖ, anūkas DARIUS su šeima, anūkas SAULIUS ir proanūkė AMANDA, seserys JADVIGA ILENDIENĖ ir STASĖ SAVICKIENĖ, broliai ZIGMAS ir BALYS su šeimomis, brolienė ERIKA, mirusio brolio duktė VIDA ir kiti giminės bei draugai.

A.† A.

EDVARDUI STEPUI

mirus, reiškiamo širdingą užuojautą jo brangiai žmonai JOANAI, sūnui KĘSTUČIUI su šeima, broliams ir kitiems artimiesiems JAV ir Lietuvoje.

Liūdime drauge su Jumis

Antanas ir Irena
Mačioniai

St. Petersburg, FL.

Ignas Verbyla mirusiųjų – sesutės URŠULĖS
ir brolio VLADO atminimui paaukojo "Dirvai"
\$50.

OHIO ĮVYKIAI

• Liepos 26 d. Grea-se. Šiaudinės skrybėlės teatras, Ashtabula Arts Center, 2928 West 13th St., Ashtabula. Per tris savaitgalius bus 11 vaidinimų. Tel. 216-964-3396.

• Liepos 27 d. Mud Volleyball Tournament – Dumblo tinklinio varžybos. 25441 Harvard Rd., Beachwood. Renginys skiriamas paremti Epilepsy Foundation of Northeast Ohio. Orkestro muzika, valgiai ir gėrimai. Dalyvauja komandos arba pavieniai žaidėjai. Tel. 216-579-1330.

• Liepos 27-28 d. Little Mountain Folk Festival, Lake Country History Center, 8610 King Memorial Rd., Kirtland Hills. Tel. 216-255-8979.

• Liepos 28 d. Town & Country Safety Day for Kids – Vaikų saugumo diena. Stark County Fairgrounds, 305 Wertz Ave. N.W. Canton. Tel. 1-800-654-5158

Ger.J.

SKAITYKITE
IR
PLATINKITE
"DIRVA"

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis



RITA STAŠKUTĖ

MATAS & ASSOCIATES



RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser



17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530



ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas



TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000